

LOKALISERA DEN EUROPEISKA PLANERINGSTERMINEN GEMENSAMT CEMR-EPSU PROJEKT 2018-2020 SLUTRAPPORT

av Inga Pavlovaite och Dr. Tina Weber

Local & Regional
Europe

INNEHÅLL

Målen med slutrapporten	3
1. Vad är den europeiska planeringsterminen?	4
2. Rollen som sociala partners och lokalt och regionalt styre har i den europeiska planeringsterminen.....	8
3. Utvärdering av nuvarande statusläge: inblandning av lokala och regionala myndigheter samt sociala partners i den europeiska planeringsterminen på nationell nivå.....	14
4. Slutsatser	20

Förkortningar

AGS Årlig Tillväxtundersökning

COR Regionskommittén

CEMR Rådet för kommuner och regioner i Europa (Council of European Municipalities and Regions)

CSR Landsspecifika rekommendationer

EPL Lagen om Anställningsskydd

EPSU Europeiska federationen för offentliganställdas förbund (European Federation of Public Service Unions)

ESO Europeiska planeringsterminens tjänsteperson

JER Gemensam anställningsrapport

LRG Lokalt och regionalt styre

MIP Förfarandet vid makroekonomiska obalanser

MPA Modernisering av offentlig sektor

MOU Avsiktsförklaring

NRP Nationella reformprogram

Målen med slutrapporten

Slutrapporten för det tillfälliga CEMR – EPSU projektet “Lokalisera den europeiska planeringsterminen” har tre fokusområden:

- Ge en översikt av den europeiska planeringsterminens utveckling, innehåll och process;
- Analysera tillgängliga belägg rörande inblandning i den europeiska planeringsterminen från lokalt och regionalt styre (LRG) och sociala partners till sektorn lokalt och regionalt styre;
- Och betona och viktiga frågor som uppkommer ur det gemensamma sektoriella sociala partnerprojektet.

Denna rapport utgör det allra senaste i ämnet, och beaktar befintlig litteratur och rapporter som framtagits av forskare och europeiska institutioner och organ. Rapporten reflekterar även över diskussioner som hålls i projektet, däribland tre regionala seminarier i Köpenhamn, Madrid och Vilnius under 2018 och 2019. En viktig del av rapporten är fastställandet av i vilken utsträckning LRG-sektorns sociala partners besitter förmågan och kan delta och redan gör det i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå, och vilken påverkan deras input har.

Rapporten är upplagd enligt följande:

- Avsnitt 1 beskriver kortfattat viktiga inslag i den europeiska planeringsterminen;
- Avsnitt 2 granskar vilken roll som innehas av sociala partners och lokalt och regional styre i den europeiska planeringsterminen;
- Avsnitt 3 ger en översikt av LRG-intressenters och sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminens process;
- Avsnitt 4 presenterar slutsatser och en väg framåt som härrör från projektets förfaranden.
- Den åtföljs av tre bilagor som sammanfattar resultaten av samarbetsprojektets tre regionsseminarier.

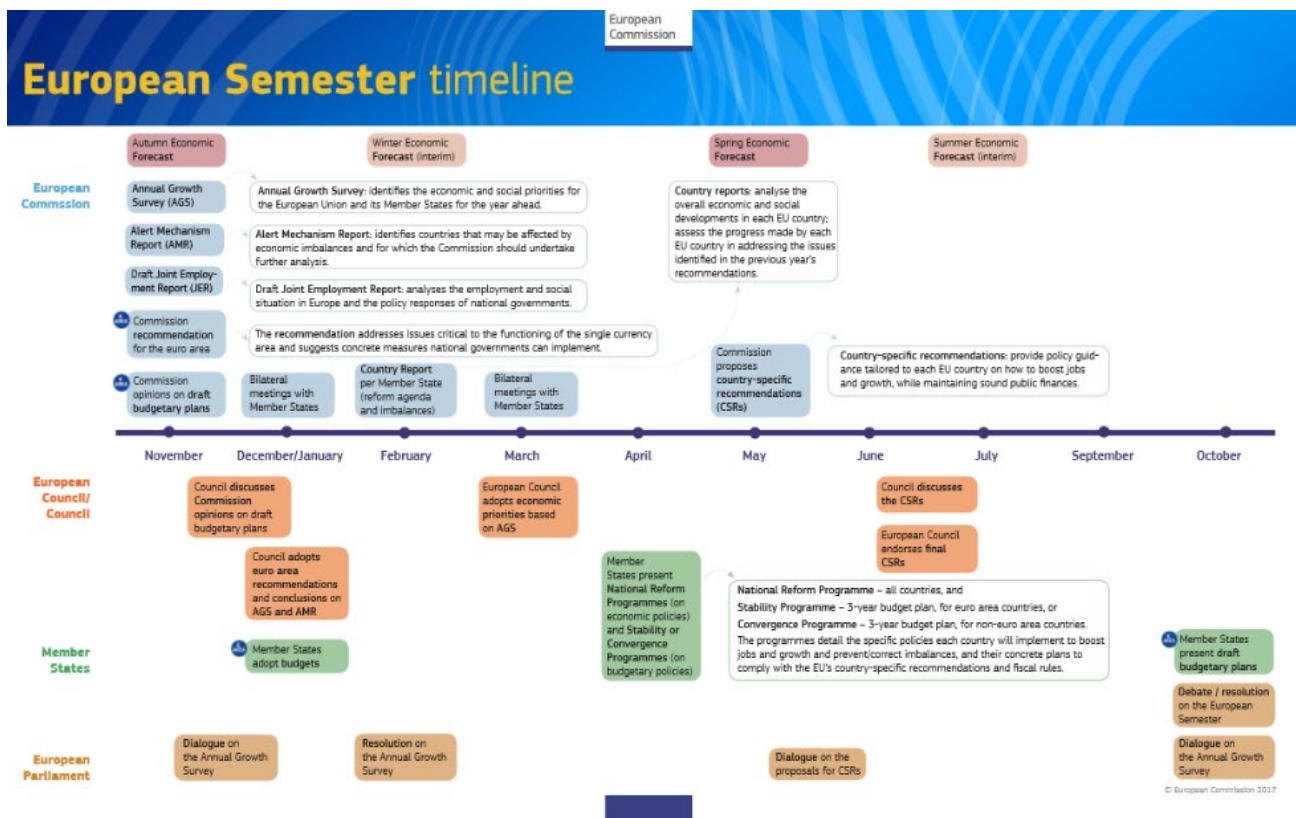
1. Vad är den europeiska planeringsterminen?

Den europeiska planeringsterminens process introducerades år 2010 efter 2008 års finanskris och syftet var att säkerställa effektiv och systematisk samordning av nationell ekonomisk-, finans-, arbetsmarknads- och socialpolitik för att underlätta uppnåendet av målen för Europa 2020-strategy vilket skulle ge en smart, hållbar och inkluderande tillväxt, uppnå målsättningarna för Stabilitets- och tillväxtpakten (SGP) samt prioriteringar i nationella reformer.

Planeringsterminen är en årlig cykel av komplexa politiska interaktioner, där europeiska institutioner, nationella regeringar, sociala partners och andra intressenter på EU och nationell nivå är inblandade. Den europeiska planeringsterminens process ämnar till att uppmuntra medlemsländer att rikta in sin budget-, ekonomisk-, social- och arbetsmarknadspolitik med de mål och regler som har avtalats på EU-nivå, inom målsättningarna som finns för Europa 2020-strategin och SGP.

Alla EU medlemsländer deltar vid den politiska samordningscykeln i den europeiska planeringsterminen¹. Dock kan medlemmar inom euro-området, där man även har förfarandet vid makroekonomiska obalanser (MIP) på plats, också komma att bli föremål för sanktioner under den korrigerande armen av MIP och SGP. I princip, finns inga sanktioner för bristande tillämpning av strukturreformer som inte uttalat faller under MIP och SGP-förfaranden i den planeringsterminens process. Den europeiska planeringsterminen baseras på den årliga samordningsprocessen som har fasta deadlines i kalendern (se Figur 1).

Figur 1: Årlig tidtabell för den europeiska planeringsterminens process

Källa: Europakommissionen.²

¹ Medlemsländer som har undertecknat en avsiktsförklaring (MOU) under SGP:s ramverk skickar inte in några separata NRP:er eller får specifika CSR:er, utan deras politiska samordningsprocess inriktas mot att tillämpa vad som har avtalats inom avsiktsförklaringen.

² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester_en

Viktiga milstolpar vid den europeiska planeringsterminens årliga cykel är som följer:

I **utarbetningsfasen**, anger europarådet de ekonomiskpolitiska prioriteringarna för året på grundval av europakommissionens förslag vilket görs via en **årlig tillväxtundersökning (AGS)**. Vanligen bygger detta en grund för landsspecifika rekommendationer (CSR:er) rörande budgetpolitiken (för att utveckla de nationella stabilitets- och konvergensprogrammen) samt arbets- och socialpolitik (för utveckling av nationella reformprogram). Detta är ett årligt dokument, som utarbetas av europarådet och ges ut i November, vilket sätter igång den årliga europeiska planeringsterminen genom att ange breda ekonomiska prioriteringar för EU under det kommande året samt för Europa 2020-strategin, och inbjuder medlemsständer att beakta dessa då man utarbetar sina nationella reformprogram (NRP:er). Senaste AGS som kom år 2018³ innefattade följande temabaserade prioriteringar (se figur 2):

- Högre investeringarna för att ge stöd till återhämtningen och ökad långsiktig tillväxt;
- Strukture reformer för en tillväxt som inkluderar, uppåtgående konvergens och konkurrenskraft;
- Ansvarstagande finanspolitik som stöd för hållbarhet och sammanhållning

Den årliga tillväxtundersökningens prioriteringar debatteras i ministerrådet och av diverse underkommittéer innan europarådsmötet som går av stapeln i Mars, som sedan anger prioriteringar rörande nationalekonomiska och budgetbeslut.

Utkastet till **Den gemensamma sysselsättningsrapporten**, som bifogas till AGS, utvärderar den sociala och arbetsmarknadssituationen inom EU.⁴ JER har rättslig grund i artikel 148 TFEU och ger årligen en översikt av den genomgripande arbetsmarknads- och sociala utvecklingen inom EU, såväl som medlemsländernas reformåtgärder i linje med arbetsmarknadens riktlinjer. Därutöver, övervakar 2018 års gemensamma sysselsättningsrapport för första gången medlemsländernas resultat ställda emot den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Rapporten om försvarsmekanismen (ARM) är en screening-anordning, baserad på en resultattavla med indikatorer, som identifierar vilka länder som kan komma att påverkas av ekonomiska obalansen och där kommissionen bör utföra ytterligare djupgående granskningar. ARM startar det årliga förfarandet för makroekonomisk obalans (MIP), vilket åsyftar att förebygga eller adressera sådana obalanser som förhindrar att nationalekonomier, eurozonen eller EU som helhet fungerar på ett smidigt sätt.

³ Tillgänglig på https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-comm-690_en_0.pdf

⁴ Tillgänglig på https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-draft-joint-employment-report_en

I **tillämpningsfasen**, skickar medlemsländernas regeringar in sina medellångsiktiga **NRPs**⁵ till kommissionen och dessa är i linje med dess rekommendationer för målsättningar. Sådana program går in på hur EU 2020-strategins mål uppnås i detalj, den nationella politik som ska tillämpas och hur EU-vägledningen har beaktats, även i enlighet med tidigare CSR:er. Medlemsländerna presenterar ett nationellt reformprogram till kommissionen⁶. Därutöver, presenterar eurozonens länder sitt stabilitetsprogram, vilket utgörs av en treårig budgetplan.⁷ Varje icke-euroland visar upp sina konvergensprogram som även dessa är en treårs budgetplan.⁸ En utvärdering görs av kommissionen som föreslår hur rådet bör rösta kring dessa.

Sedan ger europakommissionen och europarådet landsspecifika politiska råd rörande den allmänna ekonomiska politiken och budgetpolitiken som antar formen av **CSR:er** vilka ämnar visa det önskade fokuset hos de nationella reformprogrammen.⁹ Rekommendationerna är en uppsättning åtgärder som varje medlemsland ska vidta, utifrån dess ekonomiska och sociala resultat under föregående år och hur man levererat på prioriteringar som angavs av AGS. CSR:er föreslås av kommissionen utifrån berört lands utmaningar, risker och policygap och ämnar stödja uppnående av Europa 2020-strategin, stabilitets- och tillväxtpakten samt landets andra strategiska mål. Fokus för rekommendationerna bör vara sådana strukturreformer som realistiskt sett ska uppnås av medlemslandet under kommande 12-18 månader. De av kommissionen föreslagna rekommendationerna tas upp för diskussion av nationella regeringar på området, bifallet av EU-ledare vid toppmötet i Juni och inför formellt av nationernas finansministrar i Juli. Tanken med detta är att de nationella regeringarna ska få tillräckligt med tid för att införliva dessa rekommendationer i nästa års reformplaner och nationella budgetar. I eurozonens länder, behöver den nationella regeringen skicka in sina utkast till budgetplaner för det kommande året den 15:e oktober. Dessa planer utvärderas av kommissionen gentemot stabilitets- och tillväxtpakten. Därefter utfärdar kommissionen ett formellt yttrande rörande varje plan i November, så att dess vägledning kan tas med i beräkningen vid den slutgiltiga sammanställningen av budgeten. Eurozonens finans-/ekonomiministrar diskuterar kommissionens utvärdering av planerna vid ECOFIN rådsmötet.

I analys- och uppföljningsfasen, utvärderar **kommissionens landsrapporter** under kommande år hur väl dessa CSR:er har tillämpats och vilka återstående / nya reformprioriteringar som framträder för varje medlemsland¹⁰. Djupgående utvärderingar av hur varje enskilt medlemsland lyckas tillämpa gentemot föregående års CSR:er har varit en väsentlig del av kommissionens arbete inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Rapporterna täcker alla områden som är av makroekonomisk och social vikt och tar reda på landets budgetsituation. Kommissionens utvärdering grundar sig i en gemensam analys utförd av ett tvärdisciplinärt team av landsanalytiker med en bedömning av varje relevant åtgärd som landet har vidtagit eller tillkännagivit, dubbelkontrollerat mot ett horisontellt ramverk för utvärdering per policyområde. Eftersom en reforms fortskridande ofta inte kan mätas direkt och utmaningarna skiljer sig länder emellan, är utvärderingen av fortskridandet ofta mestadels kvalitativ i sin natur. Man utvärderar hur varje EU-land har presterat vad gäller att adressera problemen som identifierades i föregående års rekommendationer från EU.

Man kan påstå att den europeiska planeringsterminens process görs till föremål för en hel del debatter och diskussioner, men den har samtidigt inflytande över utveckling av lagstiftningen och politiken nationellt inom ett antal politiska områden, som exempelvis offentliga utgifter, sysselsättning, utbildning, och socialtjänst.

⁵ Med en täckning på vanligtvis 2-3åri, finns NRP:er tillgängliga på https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/national-reform-programmes-and-stability-convergence-programmes_en

⁶ https://ec.europa.eu/info/2017-european-semester-national-reform-programmes-and-stability-convergence-programmes_en

⁷ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/stability-and-convergence-programmes/assessment-programmes-2017_en

⁸ Ibid. medlemsländer föremål till MoU presenterar ingen separat NRP.

⁹ Finns på https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/eu-country-specific-recommendations_en

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-reports_en

Den europeiska planeringsterminen har i sig på ett betydande sätt reformerats ett antal gånger sedan 2010, ifråga om såväl innehåll, som tillvägagångsätt och timing.

År 2015, introducerade europakommissionen ett antal innovationer som rör planeringsterminens process i syfte att **'strömlinjeforma' processer, öka dess politiska ägarskap och förhöja sociala partners medverkan i förfarandet.** Följande innefattas:

- Kommissionen publicerar nu landsanalyserna redan vid årets början, för att medlemsländerna ska få mer tid för diskussioner, vilket inbegriper sociala partners;
- En inbjudning till medlemsländer att 'omfokusera' sina NRP:er och specifikt att blanda in nationella parlament och sociala partners då man utvecklar sina NRP:er, samt ge mer tid till detta, och förlänga tidslinjen ifrån sex till 12 månader¹¹;
- En tidig presentation av landsrapporterna, ämnar ge mer tid till att undersöka och diskutera rekommendationer som gjorts på EU-nivå. Den nya tidslinjen som gör om sexmånaderscykeln till en årlig process anammades för att möjliggöra bilaterala möten med medlemsländer och kommissionens 'faktafinnande uppdrag' vilket ger mer tid åt nationella parlament och sociala partners på nationell nivå;
- Ökat engagemang med andra viktiga aktörer inom processen, vilka är europaparlamentet och sociala partners på EU-nivå;
- Den europeiska planeringsterminens tjänstemän introducerades i varje medlemsland, för att ge ett nationellt fokus för interaktioner på nationell nivå emellan kommission och intressenter på nationell nivå;¹²
- CSR:er fokuseras på färre, viktiga områden för åtgärder och strukturreformer vilket har lett till att fler CSR:er nu utfärdas.

År 2017, efter ett brett samråd rörande ett utkast till **europiska pelaren för sociala rättigheter** som hölls under 2016, publicerade europakommissionen den slutgiltiga versionen av pelaren 26:e april 2017.¹³

Pelaren publicerades som del av en bredare uppsättning initiativ som rör europaunionens framtid och för att stärka dess sociala dimension, vilket inkluderar publicering av 'White paper on the Future of the European Union'¹⁴ (**translation:** vitbok rörande framtiden för den europeiska unionen) och ett 'Reflection paper on the Social Dimension of Europe'¹⁵ (**translation:** reflektionspapper rörande den sociala dimensionen i Europa). Pelaren berör i huvud sak euroområdet men är tillämplig på alla EU:s medlemsländer som önskar delta, och utgörs av en lista med 20 "viktiga principer", utformade som 'rättigheter', vilka organiseras kring de tre kapitlen:

1) Jämlika möjligheter på och tillgång till arbetsmarkaden;

2) Schyssta arbetsförhållanden;

3) Socialt skyddsnet och inkludering.

Pelaren åtföljs av en social resultattavla, som utgörs av 14 huvudindikatorer och ett antal sekundära indikatorer, och tjänar som referensramverk för övervakning av social framgång, på ett påtagligt, holistiskt och objektivt sätt, tänkt att vara lätt att komma åt och förstå för medborgare. Det åsyftar att identifiera de mest betydande arbetsmarknads- och sociala utmaningarna som medlemsländerna, EU och eurozonen står inför, såväl som hur väl pelaren har tillämpats över tid. Pelaren är ett icke-bindande initiativ som i huvudsak ska implementeras via icke-bindande politiska instrument, primärt den europeiska planeringsterminen (t ex

¹¹ I dess ursprungliga utformning 2010, var planeringsterminen en sexmånader lång samordningscykel, som löpte ifrån Mars till September varje år, som är perioden då budgetlagen utarbetas i de flesta länder. Detta låg väl i linje med idén för en mekanism som för samordning av nationell budgetpolitik i förhand på europainivå.

¹² Se deras lista i EU-delegationerna, som finns på <https://www.eurodiaconia.org/wordpress/wp-content/uploads/2016/07/LIST-OF-EUROPEAN-SEMESTER-OFFICERS.pdf>

¹³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_en

¹⁴ Finns på https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/whitepaper_en.pdf

¹⁵ Finns på https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-social-dimension-europe_en

CSR:erna). Med det sagt, har pelaren även åtföljts av ett förslag på lagstiftningskrav rörande balans i arbetslivet och socialt skyddsnät för alla typer av arbeten.

2. Rollen som sociala partners och lokalt och regionalt styre har i den europeiska planeringsterminen

Föregående avsnitt av denna rapport beskriver utveckling, innehåll och komponenter av den europeiska planeringsterminens process. Mot denna bakgrund, diskuterar detta avsnitt:

- Den logiska grunden bakom att sociala partners och lokalt och regionalt styre inblandas i den europeiska planeringsterminens process ("varför"-delen);
- Processen för inblandning av dem i de olika medlemsländerna och dess evolution (hur"-delen); samt
- Kvaliteten på denna inblandning, såväl som lärdomar att införa som god sed ("hur väl"-delen).

Avsnittet som avslutar denna rapport diskuterar viktiga dimensioner och frågor som tas upp och utvecklas vidare som del av det gemensamma CEMR-EPSU projektet.

2.1. Logisk grund för inblandning av sociala partners

Att sociala partners inblandas i den europeiska planeringsterminen har sin logiska grund på både Europa- och nationell nivå. Detta har koppling till politiskt innehåll som beslutas i planeringsterminens process och rollen som sociala partners får på både EU- och nationell nivå vad gäller utformning av politiken i dessa områden.

Sett från ett specifikt politiskt perspektiv, täcker den europeiska planeringsterminen vissa frågor nära kopplade till arbetsgivarorganisationers och fackförbunds direktintressen och ålagda ansvarsområden. Vad gäller sociala partners kärnroll vilket är att nå kollektivavtal¹⁶, täcks detta av planeringsterminen vilket har lett till att CSR:er har utfärdats rörande politik och lagstiftning som styr arbetsförhållanden- inklusive – exempelvis – lagen om anställningsskydd (EPL). Även om EU saknar ett ålagt ansvarsområde rörande löner, har det på senare år inte varit ovanligt att man har utfärdat CSR:er som rör (minimi-) lönesättning och interaktion mellan löner, förmånssystem och att säkerställa adekvata levnadsstandarder. Även om sådana rekommendationer haft störst påverkan på länder som varit föremål för avsiktsförklaringen (och därför, i sådana tider, har befunnit sig utanför den europeiska planeringsterminens process), har rekommendationer som direkt eller indirekt har påverkat lönesättning inte begränsats till MoU-länderna. Detta har föranlett kritik rörande inblandning i från europainstitutionerna rörande hur autonoma sociala partners har varit i förhandlingarna om kollektivavtal.

Sett ur ett bredare politiskt perspektiv, påverkar planeringsterminen regelbundet beslutsfattandet inom arbetsmarknads- och socialpolitisk sfär¹⁷, där sociala partners på nationell nivå ofta bidrar på ett viktigt sätt¹⁸ och sociala partners på europeisk nivå spelar en specifik roll i beslutsfattandet i enlighet med EU-fördragen¹⁹. Vidare, eftersom ekonomisk- och socialpolitik mer och mer ses som oupplösligen sammankopplade, upplevde man – några år efter skapandet av den formella europeiska planeringsterminsprocessen – att planering,

¹⁶ Det är tydligt, att det specifika sätt på vilket sociala partners medverkar vid förhandling av kollektivavtal är olika från land till land, där vissa partners partners medverkar vid kollektivavtalsförhandlingar på nationell och/eller sektoriell nivå, medan andra i huvudsak har en roll vid förhandlingarna på bolagsnivå. Beroende på de nationella industrirelationernas karaktär, täcker sådana förhandlingar olika frågor med anknytning till löner och arbetsförhållanden.

¹⁷ Utvärderingarna rörande antalet och andelen av CSR:erna som adresserar social- och arbetsmarknadspolitik skiljer sig utifrån definitionerna som används (se till exempel Clauwaert (2014) och Bekker (2015)) men de anses allmänt vara runt 50% av alla CSR:er.

¹⁸ I vilken utsträckning man är inblandade i beslutsfattandet beror på de nationella strukturerna för industrirelationer men kan även påverkas av ekonomisk och politisk utveckling.

¹⁹ Rollen finns förankrad i artikel 151 TFEU..

tillämpning och övervakning av hela den europeiska planeringsterminscykeln troligen skulle bli mindre framgångsrik utan att sociala partners var starkt inblandade på europeisk och nationell nivå.

År 2013, utfärdade ETUC, BusinessEurope, CEEP och UEAPME en gemensam deklARATION som rörde inblandning av sociala partners i europeisk ekonomisk styrning som konstaterade att

“Att sociala partners inblandas vid utveckling och tillämpning av politik som direkt eller indirekt påverkar anställning och arbetsmarknader under den europeiska planeringsterminens alla steg är grundläggande för att kunna beakta deras position. Samråd med sociala partners ska vara lägliga och betydelsefulla, för att tillåta nödvändig analys och förslag som passar inom beslutsfattandets processer²⁰.

I dess meddelande om att stärka den ekonomiska och monetära unionens sociala dimension²¹, tillkännagav europakommissionen även att det fanns utrymme för förbättring ifråga om inblandning av sociala partners i den europeiska planeringsterminen. Därför föreslog meddelandet att ett antal praktiska steg tas för att förbättra hur väl sociala partners involveras på europeisk och nationell nivå genom mer regelbundna möten före och efter anammandet av AGS och den gemensamma sysselsättningsrapporten (JER), såväl som uppmuntrar till att inom medlemsländerna diskutera med deras nationella sociala partners rörande alla reformer med anknytning till CSR:er.

Vidare betonade kommissionens Vice-President Dombrovskis, i Mars 2015, vid återlanseringen av den sociala dialogprocessen att mer behövde göras på EU- och nationell nivå för att inblanda sociala partners i den europeiska planeringsterminens process, vilket innefattar samråd på båda nivåer innan AGS och CSR:er anammas. Man skulle även kunna säkerställa en mer effektiv inblandning genom att publicera landsrapporterna tidigare, något som skulle ge mer tid till utarbetning och samråd.

År 2016, undertecknades ett fyrpartsmeddelande rörande 'Nystart för Social Dialog' vilket vidare betonade rollen för sociala partners inom den europeiska planeringsterminens process²². I detta meddelande, åtar kommissionen sig att 'förhöja inblandningen hos union-nivåns sociala partners inom ekonomisk styrning och den europeiska planeringsterminen, medan rådet ber varje medlemsstat 'säkerställa att sociala partners inblandas på ett lägligt och meningsfullt sätt, medan man fullständigt respekterar nationell sed, inklusive via den europeiska planeringsterminen, för att bidra till att de landsspecifika rekommendationerna tillämpas framgångsrikt'. Dessa tvärindustriella sociala partners åtog sig att organisera två seminarier för utbyte av information och god sed för att främja sociala partners roll inom den europeiska planeringsterminens process. Man konstaterade åter hur viktiga sociala partners är inom planeringsterminens process då man förkunnade den europeiska pelaren för sociala rättigheter vid europarådsmötet i Göteborg 17:e November 2017²³.

2.2. Logisk grund för inblandning av sociala partners till lokalt och regionalt styre

På nationell nivå, förväntas också sociala partners till lokalt och regionalt styre ha en viktig roll i den europeiska planeringsterminens process, vid sidan av nationella parlament. De förväntas särskilt:

- Ge aktiv input till regeringens utveckling av nationella reformprogram / nationella stabilitets- och konvergensprogram genom att komma med åsikter, råd, erfarenheter och bidrag till nationella regeringsdepartement vid utveckling av nationella responser på den europeiska planeringsterminens

²⁰ ETUC, BusinessEurope, CEEP, UEAPME (2013), Social partner involvement in European Economic Governance, Declaration of the European social partners, Brussels **Translation:** Sociala partners inblandning i Europas ekonomiska styrning, declaration från europeiskasociala partners

²¹ Europakommissionen (2013), Strengthening the social dimension of Economic and Monetary Union, COM(2013) 690 **Translation:** Stärka den ekonomiska och monetära unionens sociala dimension

²² <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=15738&langId=en>

²³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_en

process; särskilt fokuserat hur man bäst adresserar de landsspecifika rekommendationerna på nationell nivå+ (t ex vilka politiska spakar som ska förändras, vilka intressenter man ska inblanda).

- Granska och kritiskt värdera regeringens föreslagna nationella reformprogram /nationella stabilitets- och konvergensprogram i befintliga dialogstrukturer, genom att ge sitt kritiska perspektiv på reformval, deras innehåll och tillämpningssätt så att de mest effektiva och lämpliga politiska svaren artikuleras i svaren som blir del av den europeiska planeringsterminens process.
- Att bidra till att de nationella reformprogrammen / nationella stabilitets- och konvergensprogrammen tillämpas eftersom det lokala och regionala styret är en avgörande nivå för nationellt genomförande av politiken på många reformområden.

Viktigt nog, är skälen till sådan förväntad inblandning är att den lokala / regional dimensionen finns med som del av de CSR:er som utfärdats för varje enskilt land, både direkt relaterat till hur regering och lokal styrning relaterar till varandra såväl som de politiska områden inom vilka regional / lokal styrning har en viktig roll att spela (såsom offentliga finanser, beskattning, sjukvård, utbildning, miljön etc²⁴). Det har utfärdats ett relativt sett högt antal CSR:er som kopplas till såväl LRG-sektorn i sig som de politikområden som LRG-intressenter täcker.

Regionskommittén utarbetade en egen rapport²⁵ kopplad till 2017 års europeiska planeringstermin som anser att av alla CSR:er så har 76% territorieanknytning eftersom särskilda regionala utmaningar betonas och tillämpningen av dessa hänger på vad som görs inom regionala och lokala myndigheter. Här ses en ordentlig ökning ifrån år 2015 då man ansåg att antalet CSR:er som kunde kopplas till terrorier var 56%. Dessa CSR:er har i huvudsak att göra med utbildning, arbetsmarknad och socialpolitik, ihop med offentlig administration och affärsmiljö.

Lagt till detta, har de rekommendationer som på ett direkt sätt adresserar LRG genomgått en ökning ifrån 23% år 2015 till 62% år 2017.

För den nämnda rapportens syften, betonades särskilt sådana rekommendationer som direkt adresserade LRG (ifråga om offentliga administrationsreformer) och man lade fokus på politik som berör kärnan av LRG-ansvarsområdena i många av medlemsländerna (med exempel som arbetsmarknadspolitik, utbildning och socialpolitik). Därav är bedömningen att antalet LRG-relevanta CSR:er kommer vara något lägre.

Under 2017-2018-perioden, mottog åtta av de 28 medlemsstaterna CSR:er med direktkoppling till relationen emellan lokal- och regionalstyre och regeringar eller direkt till regeringen eller lokal- och regional styrningssektor. I detta inbegrips en serie som uppmanats till, exempel på sådana är åtgärder som ämnar förbättra investeringarna på alla styrningsnivåer, förbättring av samordningen mellan styrningsnivåerna och förbättrad effektivitet på alla styrningsnivåer (se tabell 1).

Tabell 1: 2017-2017 CSR:er med direkt relevans för LRG-intressenter

MS	CSR:er med direkt relevans för LRG-sektorn
Tyskland	Påskynda offentliga investeringar på alla styrningsnivåer
Spanien	Adressera regionala skillnader i utbildning och inkomst, och stärka samordning mellan regional arbetsförmedling, socialtjänst och arbetsgivare, för att bättra svara på behoven hos arbetssökande och arbetsgivare.
Kroatien	Konsolidera och förbättra funktionell distribution av kompetens inom offentlig

²⁴ Roller och ansvarsområden för lokalt och regional styre skiljer sig medlemsländerna emellan. För mer information, läs till exempel Council of European Municipalities and Regions, Local and Regional Government in Europe: Structures and Competences, 2016 http://www.ccre.org/docs/Local_and_Regional_Government_in_Europe.EN.pdf

²⁵ Committee of the Regions (2018), Territorial Analysis of the Country Specific Recommendations; Report of the Steering Committee of the Europe 2020 Monitoring Platform. **Translation:** Regionskommittén (2018), territoriell analys av landsspecifika rekommendationer; Rapport av styrningskommittén för övervakningsplattformen för Europa 2020-strategin)

	förvaltning, medan man arbetar för en mer effektiv offentlig sektor med minskade territoriella skillnader.
Cypern	Anamma viktiga lagstiftningsreformer i syfte att förbättra effektiviteten i offentlig sektor, särskilt vad gäller hur offentlig förvaltning, styrning av statsägda enheter och kommuner fungerar
Lettland	Ökad effektivitet och svarstaggande inom offentlig sektor, särskilt vad gäller att förenkla administrationsförfaranden och stärka åtgärder för förebyggande av intressekonflikter, vilket innefattar insolvensadministratörer.
Malta	Utöka omfattning av de pågående investeringsgranskningarna till att innefatta den bredare offentliga sektorn och introducera resultatbaserade offentliga investeringar.
Österrike	Rationaliserad och strömlinjeformad kompetens över de olika styrningsnivåerna och inriktning av deras ansvarsområden vad gäller finansiering och investeringar.
Rumänien	Anamma lagstiftning som säkerställer att statsförvaltningen agerar på ett professionellt och oberoende sätt, och tillämpar objektiva kriterier. Stärkt prioritering av projekt och förberedelse inför offentliga investeringar. Säkerställa att nationell offentlig upphandlingstrategi genomförs på ett lägligt och hållbart sätt.

Källa: Egen analys av CSR:er.

Ett stort antal medlemsländer har även fått CSR:er på politiska områden där lokalt / regionalt styre har en viktig roll. Man kräver förbättringar av hur offentliga finanser förvaltas i 15 olika medlemsländer, och dessa är Tjeckiska Republiken, Tyskland, Estland, Irland, Frankrike, Kroatien, Italien, Cypern, Lettland, Ungern, Portugal, Rumänien, Slovenien, UK.

- Man noterade förbättrad anställnings- och utbildningspolitik i 23 medlemsländer, som var Belgien, Bulgarien, Tyskland, Estland, Irland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland, UK.
- Sjukvården hade förbättrats i 10 medlemsländer nämligen Bulgarien, Cypern, Lettland, Litauen, Österrike, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Finland.
- Infrastruktur / bostadsbyggande i fem av medlemsländerna, och dessa var Belgien, Tyskland, Irland, Polen, Portugal.

Ovanstående innebär att, med undantaget Danmark²⁶, har varje medlemsland under 2017 fått CSR:er vars tillämpning inbegriper intressenter på regional och lokal styrningsnivå.

En snarlik bild föreligger efter att ha analyserat CSR:er i de tre årscyklerna sedan år 2014. Under den perioden, fick nästan varannat (med andra ord 13 av 28) av medlemsländerna minst en CSR med direkt anknytning till LRG-sektorns förändringar. Detta hade koppling till följande medlemsländer (se tabell 2).

Tabell 2: CSR:er som sedan 2014 har direkt relevans för LRG-intressenter

MS	CSR:er
Belgien år 2015 och 2016	Att enas om en genomförbar distribution av lokala finansiella mål på de olika nivåerna av styrning.
Tyskland	Att år 2016 förbättra hur federala finanspolitiska relationer utformas med sikte på ökade offentliga investeringar, särskilt kommunalt; år 2014 ska man arbeta för

²⁶ De fick bara en CSR som rörde främjandet av konkurrens i den inhemskt inriktade tjänstesektorn.

	bättre utformade finanspolitiska relationer mellan federationen, länder och kommuner och också då för att säkerställa att varje styrningsnivå har adekvata offentliga investeringar.
Estland	År 2016: genom anammandet och implementering av den föreslagna kommunala reformen och år 2014: Balansera kommunala intäkter bättre mot överlåtna ansvarsområden. Göra kommunerna mer effektiva och säkerställa att kvalitativa offentliga tjänster tillhandahålls lokalt, särskilt socialtjänster som kompletterar aktiverande åtgärder.
Spanien	År 2016: samordna upphandlingspolitiken över styrningsnivåerna och år 2015: Stärka transparensen och ansvarstagandet hos regional offentlig finansiering och år 2014: På varje styrningsnivå implementera rådets rekommendationer rörande statsförvaltningsreformen. Att stärka kontrollmekanismerna och ge ökad transparens åt administrationsbeslut, på i synnerhet regionala och lokala nivåer.
Frankrike	År 2016: Stärka de oberoende utvärderingarna av offentlig politik i syfte att identifiera effektivitetsförbättringar på alla nivåer av offentlig sektor; År 2015: Öka insatserna för en effektiv granskning av investeringar, fortsätta utvärderingarna av offentlig politik, inklusive socialhjälp och kommunerna. Börja begränsa de ökade administrativa kostnaderna hos lokala myndigheter; År 2014: Fastställa en klar tidtabell för den pågående decentraliseringsprocessen och ha tagit de första stegen i December 2014, med siktet inställt på att eliminera administrativa dubblningar, underlätta sammanslagningar mellan kommuner och klargöra ansvarsområdena som varje lager av kommunen är ålagda. Stärka incitamenten för strömformning av kommunernas utgifter, genom att ange ett tak för den årliga ökningen av kommunernas skatteintäkter medan man samtidigt minskar bidragen från regeringen enligt plan.
Kroatien	år 2016: I slutet av detta år, ha börjat konsolidera och förbättra hur väl statsförvaltningen distribuerar kompetenser för en ökad effektivitet och minskade territoriella skillnader inom offentlig sektor. I samråd med sociala partners, ska ramarna för lönesättningen inom statsförvaltning och offentliga tjänster harmoniseras; År 2015: Minska fragmenteringen och överlappningen mellan regering och lokalt styre genom att lägga fram en ny modell för funktionell kompetensdistribution och genom att rationalisera systemet för statliga myndigheter.
Italien	år 2016: Implementera den statliga förvaltningsreformen genom anammande och implementering av alla nödvändiga lagstiftningsdekreter, särskilt de som reformerar statligt ägda företag och hantering av humankapital; år 2015: Anamma och implementera förestående lagar som syftar till förbättring av det institutionella ramverket och modernisera den offentliga förvaltningen; år 2014: Klargöra kompetenser på alla styrningsnivåer som del av en bredare insats för att göra offentliga administrationen mer effektiv.
Cypern	År 2016: implementera reformen av kommunerna.
Österrike	År 2016: förenkla, rationalisera och strömform de finanspolitiska relationerna och ansvarsområdena över alla olika styrningsnivåer och år 2014: fortsätta strömform de finanspolitiska relationerna mellan olika nivåer av styrning, till exempel via en förenkling av organisatorisk miljö och en inriktning av ansvarsområdena för investeringar och finansiering.
Portugal	År 2016: en utförlig granskning av utgifter och förstärka utgiftskontroll, kostnadseffektivitet och adekvat budgetering på den offentliga förvaltningens alla

	nivåer och år 2014: upprätt hålla strikt utgiftskontroll i central, regional och lokal administration och fortsätta med rationisering och modernisering av offentlig förvaltning på central, regional och lokal nivå.
Rumänien	År 2016: Förstärka oberoendet och transparensen av den offentliga administrationens personalförvaltning och ge förbättrad tillgång till integrerade offentliga tjänster, utöka den grundläggande infrastrukturen samt främja ekonomisk diversifiering, särskilt då på landsbygden och år 2014: Öka insatserna för att stärka den offentliga administrationens kapacitet, särskilt via förbättrad effektivitet, personalförvaltning, verktyg för beslutsfattande och samordning inom och mellan olika styrningsnivåer, och genom ökad transparens, integritet och ansvarstagande.
Slovenien	År 2016: Vidta åtgärder för en modernisering av allmän förvaltning och år 2014: starta en utförlig granskning av utgifter hos styrningen på statlig och lokal nivå.

Källa: Egen analys av CSR:er.

Viktigt är att, flera av medlemsländerna (t ex Tyskland, Spanien, Kroatien, Frankrike, Portugal, Rumänien) mottog snarlika CSR:er som begärde reformer inom LRG-sektorn på flera områden, en indikation på att området fortsätter vara viktigt och en avsaknad av framgång vad gäller adressering av relevanta utmaningar. ,

Slutligen, har varje medlemsland sedan 2014 fått minst en CSR inom politiska områden som offentlig finansiering, sjukvård eller anställningspolitik där LRG-intressenter har ett betydande ansvar (se bilaga 2).

Peña-Casas R.; Sabato S.; Lisi V. och Agostini C. (2015) har analyserat CSR:erna under 2012-2015, som utfärdades med sikte på att modernisera offentlig administration (MPA). Analysen visade att sedan 2012, har den europeiska planeringsterminens cykel utförligt adresserat den offentliga administrationens modernisering. Trots att antalet CSR:er som utfärdats generellt sett har minskat under dessa året, har antalet med direkt anknytning till moderniseringen av den offentliga administrationen förblivit ganska stabilt, vilket visar en trend av att man lägger allt mer vikt vid ämnet. Större delen av medlemsländerna har upprepade gånger gjorts till föremål för CSR:er som rör MPA sedan 2012, eller under åtminstone tre av dessa fyra år. Bara ett mindre antal länder har inte fått någon CSR rörande MPA sedan 2012 (LU, NL, SE). Vidare, övergick CSR:er från ett vidare begrepp av 'offentliga tjänster' år 2012 till att begränsa begreppet till 'administrativ modernisering' år 2015. Med det sagt, förblir koncentrationen på '(smart) reglering' ett beständigt inslag hos CSR:er anknutna till modernisering av offentlig administration perioden igenom.

Deras mer utförliga granskning av de CSR:er som utfärdats år 2015 visar högst koncentration av rekommendationer som rör moderniseringen av offentlig administration som går att koppla till dimensionen som kallas 'förvaltningsorganisation och institutioner' (20 av 37). I omvänd ordning, sågs ett brant sjunkande antal CSR:er som rörde 'minskad administrativ börda hos verksamheter' – som genom åren vanligen har adresserats utförligt – trots att denna dimension ligger närmast konkurrenskraft. Vad gäller de andra MPA-kategorierna, har även dessa funnits med i CSR:er men mindre än dimensionen som har med förvaltning att göra.

Så många som 16 EU-länder engagerar sig i reformer som åsyftar öka omfattning och effektivitet, i finansiella termer, hos skattesystemen. Detta politiska område är ytterst viktigt inom den europeiska planeringsterminen, då det vidrör staternas finansieringsförmåga, men också potentiella budgetbesparingar. Dock, är 'minskad administrativ börda hos verksamheter' den MPA-dimension för vilken högst antal reformer har identifierats i 2015 års NRP:er. Reformerna som rör den nämnda dimensionen (totalt 42) företogs i varje land utom (DK, EE, LU, NL, PL).

3. Utvärdering av nuvarande lägesstatus: inblandning av lokala och regionala myndigheter och sociala partners i den europeiska planeringsterminen på nationell nivå

Detta avsnitt diskuterar tillgängliga uppgifter som rör vilken inblandning sociala partners och lokala och regionala myndigheter har i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå. Viktigt att poängtera här är hur lite litteratur som finns rörande hur sektoriella sociala partners inom lokalt och regionalt styre inblandas i den europeiska planeringsterminen. Därför fokuserar följande endast på de tillgängliga belägg som finns för vilken roll som sociala partners på nationell nivå (topporganisationer) och myndigheter på lokal och regional nivå. Självklart kan de senare agera direkt i rollen som arbetsgivare, men kommentarer som berör deras inblandning har ingen specifik koppling till rollen de har som arbetsgivare eller kommunala arbetsgivarorganisationer

3.1. Hur nationella sociala partnerorganisation inblandas i den europeiska planeringsterminens process

Medan den akademiska litteraturen till stora delar är tyst ifråga om att analysera hur inblandat lokalt och regionalt styre i den europeiska planeringsterminens process, finns studier och analyser av vilken roll nationella parlament (Hallerberg, M., Marzinotto, M.B. och Wolff, G.B. (2018), civilsamhällets organisationer har eller sociala partners roll i den europeiska planeringsterminen²⁷.

Generellt sätt, verkar tillgängliga belägg indikera en rörelse mot att sociala partners och andra intressen blir mer involverade som ett medel till decentralisering och för att öka det inhemska ägarskapet av reformerna (Darvas och Leandro (2015). Men denna tendens är mycket beroende av landskontexten (EMCO 2016) och primärt befintliga traditioner rörande industrirelationer och vilken inblandning sociala partners generellt sätt har i beslutsfattandet inom landet.

Peña-Casas R.; Sabato S.; Lisi V. och Agostini C. (2015) fann att 2010-2014 års period av tillämpning av den europeiska planeringsterminen, så har deltagandet från sociala partners (särskilt, från fackförbund) varit svagt. På nationell nivå, visade deras analys av landsfallstudierna på belägg för olika grader av inblandning ifrån fackförbunden i den europeiska planeringsterminen, också detta nära kopplat till det specifika landets inslag vad gäller förhandling av kollektivavtal. Förfarandena för utveckling av de nationella reformprogrammen anses vara otillräckliga och generellt sett är sociala partners inte lyckosamma ifråga om att påverka de nationella reformprogrammets innehåll. Med det sagt, verkar processen för inblandning relativt bättre organiserad i vissa fall (FI, FR) medan märkliga ekonomiska situationer och budgetära begränsningar i vissa fall (märkbart, IE) ha lett till att sociala partners nästan saknar inblandning vid beslutsfattandet, och särskilt sant är detta för åren under och direkt efter krisen. I de flesta fall (CZ, FR, IT), är de nationella ekonomiska och sociala kommittéerna viktiga forum för att samråda med sociala partners. Vid dessa samråd, representeras fackförbunden ofta av konfederala organisationer.

²⁷ E.g. EMCO 2016, ETUC 2015, Peña-Casas R.; Sabato S.; Lisi V. and Agostini C. (2015), Sabato, S. and Vanhercke, B. with Spasova, S. (2017), Vanhercke B. and Zeitlin J. with Zwinkels A. (2015), Hayward, W., Lara Montero, A., Merchán Paúles, L. (2018).

På ett liknande sätt, fann även Sabato, S. och Vanhercke, B. med Spasova, S. (2017) även en tilltagande tendens att blanda in sociala partners i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå. I de flesta fallen, består inblandningen från sociala partners på nationell nivå av information eller samråd, även om genuint deltagande (förmågan att påverka planeringsterminens process) har observerats. Inslagen av nationell social dialog har viktiga implikationer för karaktäristika hos inblandning av sociala partners i planeringsterminen, precis som skillnaderna vad gäller de nationella organisationernas resurser.

En ETUC (2015) rapport noterade också att planeringsterminens beslutsfattandeprocess inte hade beaktat den input som kommit ifrån sociala partners. Med andra ord, kännetecknades planeringsterminen av bristande (eller otillräcklig) inblandning från fackförbunden när ETUC-medlemmarna tillfrågades år 2014. Specifikt, rådfrågades sociala partners inte alls i många länder (Slovenien, Bulgarien, Irland och Cypern) eller så var metodiken för att samla in deras åsikter fullkomligt otillräcklig (Spanien). I vissa fall var samrådet, även sociala partners var inblandade, antingen för informellt (Italien), eller formellt men ineffektiv/otillräcklig (Nederländerna, Polen och Ungern). Bara ett fåtal länder har rapporterat en välstrukturerad social dialog i fråga om den europeiska planeringsterminen (Tyskland, Danmark, Sverige, Frankrike och Belgien). Dock var dialogen, även om den var organiserad, inte nödvändigtvis en effektiv sådan. Faktiskt, levde den ofta inte upp till kriterierna läglighet och fullständig information. Särskilt i Tyskland, var lägligheten otillräcklig. I Danmark uteslöts ekonomiska resultat från diskussionen. I Frankrike ägde samrådet rum efter att ha passerat genom parlamentet vilket innebär att man redan hade tagit beslutet.

I en studie genomförd av Eurofound (2016) av hela perioden mellan 2011-2014, fann man att sociala partners deltar då NRP:er utvecklas i de flesta medlemsländer (Kroatien, Ungern och Rumänien ses som undantag där det verkade saknas inblandning från sociala partner då NRP:erna utvecklades). Dock, skiljer sig denna inblandning åt på ett betydande sätt vad gäller dess karaktär och kvalitet. I fråga om inblandningens karaktär, anordnade de flesta länder trepartsmöten, där vissa länder istället använde sig av andra former av inblandning (se tabell 3).

Tabell 3: Hur sociala partners inblandas i utarbetandet av NRP:er

Trepartsmöten			Andra former av inblandning	
Standard trepartsorgan	Specifik 'Europeisk kommitteé'	Treparts ad hoc kommittéer/möten	Separata möten med fackförbund/arbetsgivarorganisationer	Endast skriftligt samråd
CZ, LU, MT, NL, SI, SK	BG, DK, FI, FR, PL, SE	AT, BE, CY, ES, IT, LV, UK	DE, EE, IT, LU	ES (fram till 2014), LT

Source: Eurofound (2016).

Som visas ovanför gör väldigt få (6) medlemsstater specifika bestämmelser som reglerar sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminen (se tabell 4).

Table 4: Specifika sociala dialog-strukturer för den europeiska planeringsterminen/Europa 2020-strategin

MS	Struktur
Bulgarien	Europe 2020 Working Group (Arbetsgrupp för Europa 2020)
Danmark	Contact Committee for Europe 2020 (Kontaktkommitté för Europa 2020)
Finland	Procedure for co-ordinating EU affairs (Procedur för samordning av EU-frågor)
Frankrike	Committee on Social Dialogue and International Affairs (Kommitté för social dialog och internationella frågor)
Polen	Inter-ministerial Committee for Europe 2020 Strategy (Interdepartementell

	kommitté för Europa 2020-strategin).
Sverige	Formal structure for matters regarding the Europe 2020 strategy

Källa: Eurofound (2016).

I andra länder, äger sådana samråd rum via befintliga strukturer och ramverk för samhällsdialog. I sig självt, är detta inget negativt, då många länder har starka befintliga trepartsorgan eller samrådsarrangemang, där man diskuterar övergripande nationella reformprocesser, däribland reformer med anknytning till CSR:er.

I rapporten fann man att regelbundet samråd rörande europeiska planeringsterminen bara äger rum i 10 medlemsländer, där man har tillräckligt med tid för information och samråd (se tabell 5). I ytterligare sju länder ses det som att, även om regelbundna samråd äger rum, samrådet anses vara för oregelbundet och oförutsägbart för att ha effekt eller betydelse.

Tabell 5: Frekvens och tid avsatt för samråd med sociala partners och att involvera i NRP:er

Samrådsfrekvens		tid avsatt för information och samråd (sociala partners uppfattning) och antal möten				Samrådsbalans	
Regelbunden och förutsägbara	Oregelbunden/ad hoc	Tillräcklig tid för information och samråd	Otillräcklig tid för I&C	Bara ett möte	Mer än ett möte	Balanserat	Obalanserat
AT, BE, BG, DE, DK, EE, FR, LT, VL, MT, NL, PL, SE (since 2013), SI, SK	CY, CZ, ES, FI, IT, LU, UK	AT, BE, CY, CZ, DE (EO), DK, EE, FI, LT, MT, NL, PL, SE, SK, UK	BG, DE (TU), ES, FR, IT, LU, LV, SI	BG, DE, ES, FI, FR, LU, VL, MT, NL, SI, UK	AT, BE, CY, CZ, DK, EE, IT, LT, PL, SE, SK	AT, BE, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SI, SK, UK	BG, CY

Källa: Eurofound (2016).

Som ett resultat av denna informationssammanställning, försöker rapporten utvärdera hur mycket inflytande sociala partners hade på NRP:ers innehåll och fann följande:

- I fem länder, har sociala partners stark påverkan på innehållet i NRP:er;
- I 13 länder har de begränsat eller mycket begränsat inflytande;
- I sex länder har de inget inflytande.

Eurofound-studien visade även att det bara är 10 länder där sociala partners på något sätt medverkar till att definiera eller tillämpa CSR:er (BE, BG, CZ, FI, FR, LU, MT, NL, SI, SE). På grund av den specifikt autonoma rollen som sociala partners har i Sverige, har detta till och med tillåtit att sociala partners kunnat modifiera de CSR:er som europakommissionen utarbetat (detta hade koppling till ingångslöner och EPL). Generellt sätt, har rollen för sociala partners vid tillämpning av CSR:er anknytning till deras specifika kompetensområden, såsom inblandning och samråd vid utarbetning eller omarbetning av arbetslagstiftning. I Frankrike, till exempel, ledde en CSR som uppmanade till vuxnas livslångt lärande, till en interprofessionellt social partneravtal rörande livslångt lärande år 2013.

Det ses i alla länder som att viktiga arbetsmarknads- och finansreformer har tillämpats utan att sociala partners har varit inblandade, där CSR:er har inriktats på områden där sociala partners har kompetens eller inblandning.

3.2. Inblandning av lokala och regionala myndigheter i den europeiska planeringsterminens process

Regionskommittén (COR) anammade en uppförandekod som rör hur lokala och regionala myndigheter involveras i den europeiska planeringsterminen i Maj 2017.²⁸ Mot bakgrund av detta, har CoR utvärderat hur LRG involverats i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå²⁹.

I analysen som regionskommittén³⁰ utförde fann man att år 2019, så adresserade 137 underrekommendationer antingen direkt/indirekt LRA:er eller hade territoriell påverkan, en ökning från 120 år 2018. Dessa territorierelaterade CSR:er representerar 62% av alla CSR:er och har följande inriktningar:

- 112 adresserade investeringshinder, en ökning från 79 år 2018, vilket var en konsekvens av att den europeiska planeringsterminen under året hade fokuserat mer på investeringar
- 26 gällde förbättrad administrativ förmåga hos lokala och regionala myndigheter, med särskilt fokus på långtgående utmaningar, och adresserades till 17 medlemsländer,
- 55 gav stöd åt implementering av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Föregående rön bekräftar vilken viktig roll EU-städer och regionerna har för leverans av CSR:er, och att dessa behöver involveras som partners då man utformar nationella reformprogram.

Figur 2 sammanfattar utvärderingen av hur inblandade LRG har varit i den europeiska planeringsterminens process. Detta visar betydande diversitet där vissa länder bland Nord- och centraleuropeiska EU15 kännetecknas av att LRG har en stark och relativt högkvalitativ roll i processen. Här finns länder som har starka traditioner av regionalt självstyre, däribland federalstater som Österrike, Belgien och Tyskland, och Italien samt Spanien, som även har starka ansvarsområden vad gäller regional styrning. Andra länder som man anser har stark LRG-inblandning då man utarbetar, tillämpar och utvärderar NRP:er är Nederländerna, Sverige och Lettland.

Ansvarsområden ifrån LRG-sidan då NRP:er tillämpas har ofta att göra politik som rör socialt inkluderande. Andra territoriella ämnen som vanligen nämns är utbildning, sjukvård, anställning, bostadsbyggande och socialpolitiska initiativ (som redan betonats ovan) samt arbetsmiljömässiga förbättringar. Sammanfattningsvis::

- 15 NRPs hänvisar specifikt till inblandning av LRG:er då NRP:er utvecklas och mest detaljerade beskrivningar hittas i NRP:er i Tyskland, Danmark, Frankrike, Nederländerna och Sverige;
- Alla NRP:er hänvisar till rollen som LRG har vid tillämpning av NRP:er, i huvudsak kopplat till åtgärder för socialt inkluderande (14), budget, finanspolitiska- och administrativa frågor (13), sysselsättningspolitik (10), ekonomisk/affärsutvecklingspolitik (8) och utbildning (7).
- Endast nio NRP:er hänvisar specifikt till rollen som LRG har vid utvärdering av tidigare NRP:er (BG, CZ, EE, ES, HR, HU, LU, PT, SI, SK).

En annan rapport utarbetad av CoR betonar några exempel på god sed för LRG-inblandning i den europeiska planeringsterminen³¹. Dessa erfarenheter hämtas från ett urval av djupgående fallstudier i sex medlemsländer och är av den anledningen inte uttömmande eller avsedda att vara representativa för befintliga seder. Nedanstående rutor sammanfattar relevanta exempel från tre länder som visar på olika erfarenheter.

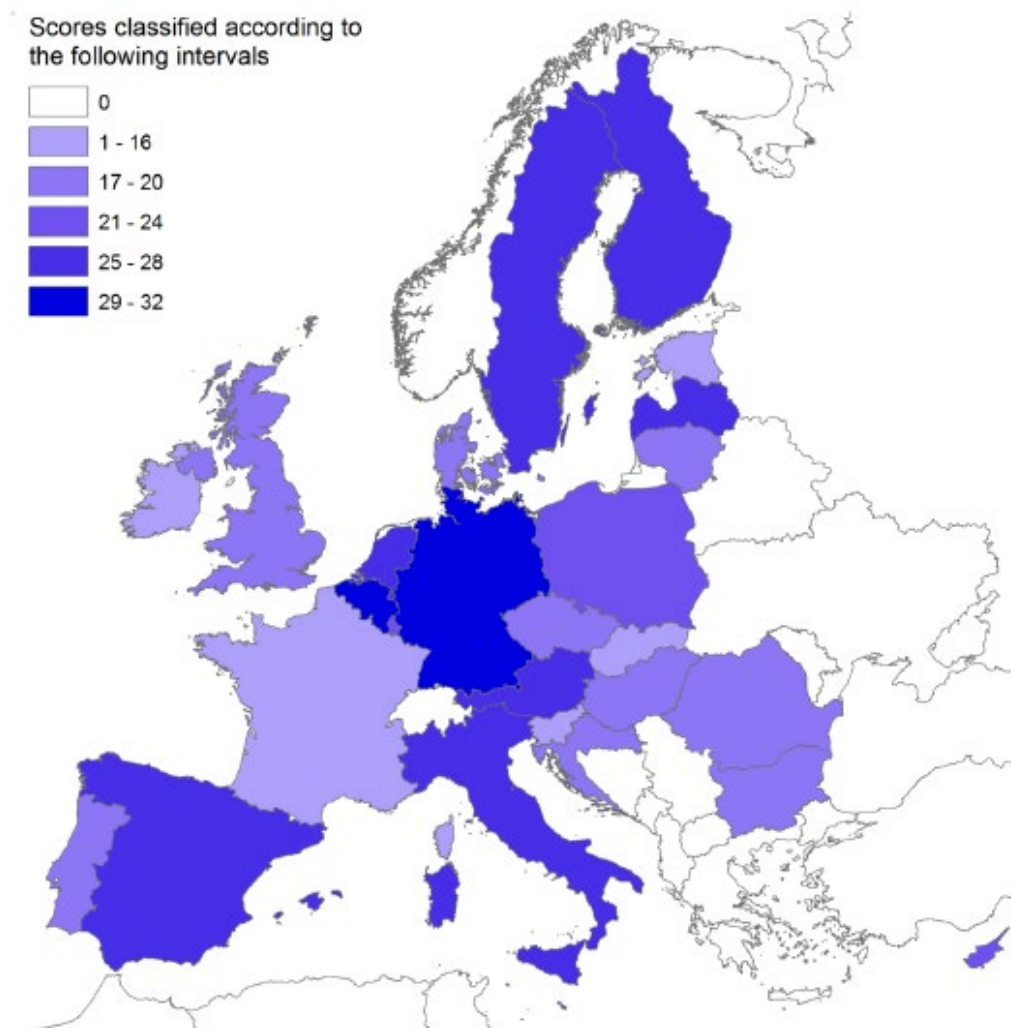
²⁸ Tillgänglig på alla officiella EU språk, <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Pages/opinion-factsheet.aspx?OpinionNumber=CDR%205386/2016>

²⁹ Metodiken söker utvärdera hur diverse element som finns i uppförandekoden närvarar på nationell nivå, huruvida NRP:er reflekterar territoriella skillnader och påverkan som diverse politiska åtgärder har på territoriell nivå; LRG:ers medverkan vid förberedelse, implementering och utvärdering av NRP:er; institutionell kapacitet hos LRG och partnerskap samt styrningsmodeller med flera nivåer.

³⁰ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/2019-CSRs.aspx>

³¹ (Committee of the Regions (2017), Improving the European Semester by involving local and regional authorities: Overview of good practices) **translation:** Förbättra den europeiska planeringsterminen genom att involvera lokalt och regionalt styre: översikt av god sed

Figur 2: Skala över LRG-medverkan I den europeiska planeringsterminen år 2017

I **Sweden**, ses LRG som en fullgod partner i den europeiska planeringsterminens process och delges en rad möjligheter till inblandning vid planeringscykeln. Dessa stöds av en skriftlig överenskommelse mellan sociala partners rörande samrådsprocessens omfattning, format och timing.

Ett stort antal exempel på relevanta policyer vid implementering av NRP-prioriteringar visas upp i bilagan till NRP, vilket betonar hur nära LRG har varit inblandade under hela processen.

Samordningsprocessen har nu varit stabil i ett antal år och intressenterna anser att den är välfungerande.

I **Frankrike**, har LRG nu officiell status och ses som partners i den europeiska planeringsterminens process. Dessa medverkar vid briefing och informella möten som arrangeras under hela cykeln, både av nationell regering och av planeringsterminens tjänstepersoner.

I **Italien**, har också LRG:ers medverkan varit stabil ett tag och LRG-representanter ser sig själva som viktiga partners.

Dock, har LRG-aktörer i båda länderna föreslagit till förbättringar av dessa processer och även om det inom Italien anses att många av CoR-elementen redan finns som del av processen, ses det i Frankrike som att mer behöver göras i detta avseende och LRG argumenterar för att de har liten inverkan då NRP:er tas

fram.

Källa: Committee of the Regions (2017), The involvement of the local and regional authorities in the European Semester: Analysis of the 2017 National Reform Programmes **Translation:** Inblandning av lokala och regionala myndigheter i den europeiska planeringsterminen: Analys av 2017 års nationella reformprogram

Akademiska studier är generellt sett överens om att den europeiska planeringsterminens process, på nationell nivå, är strikt kontrollerad inom centralt styre, vanligtvis har finansdepartementet eller premiärministerposten eller andra departement huvudansvar för filen. Hur mycket aktörer utanför centralstyret medverkar beror på landets kontext.

Sabato, S. och Vanhercke, B. med Spasova, S. (2017) identifierade flera förändringar för att nationella sociala partners skulle kunna medverka på ett effektivt sätt i den europeiska planeringsterminen:

- Ibland gör de många mekanismerna som krävs för att involvera ett antal aktörer svårt för sociala partners att förstå vem som gör vad och när.
- Viktiga aktörer har olika förväntningar rörande vad sociala partners förväntas bidra med och vilken påverkan dessa får i beslutsfattandet.
- Fackföreningsrepresentanter har olika synsätt på vilka steg som ska tas härnäst för att sociala partners ska få större medverkan i planeringsterminen, något som gör den mindre effektiv.
- Kopplingen mellan planeringsterminen och regelbundna (nationell och europeisk) social dialog är fortfarande otydlig och omtvistas ibland: fackföreningar och arbetsgivare har olika synsätt på hur man länkar de två dynamikerna.

4. Slutsatser

Ett stort akademiskt forskningsmaterial är fokuserat kring i vilken utsträckning den europeiska planeringsterminen påverkar nationell politik och reformer. Ett antal källor fokuserar på hur mycket och skälen till att CSR:er implementeras på olika sätt i olika länder (Alcidi and Gross 2015, European Parliament reports, Darvas and Leandro (2015), Deroose and Griesse 2014) men inga utreder huruvida de CSR:er och strukturreformer som föreslås till länder i den europeiska planeringsterminens process mer troligen kommer tillämpas i fall där sociala partners och LRG:er har medverkat, även om detta tydligt antyds som logisk grund till att stärka denna medverkan genom uttalanden från sociala partners och uppförandekoden (CoR). Detta element skulle kunna utvärderas mer som del av projektet för att bygga ett case för större medverkan från LRG och LRG sociala partners vid den europeiska planeringsterminens process.

Intressant litteratur finns som har analyserat i vilka lägen som länder troligen rättar sig efter planeringsterminens anvisningar och ändrar sin politik enligt rekommendationerna (Deroose and Griesse 2014). Experter inom akademien fann att så är fallet då:

- Länderna befinner sig i valcykeln och är ute efter nya idéer / stöd för sina politiska program
- Mindre länder kommer mer troligt beakta europeiska råd eftersom de större länderna fokuserar för mycket på sig själva för att kunna uppmärksamma dem
- Marknadernas tryck är för stort vilket kräver politisk respons snarast (exempel är bankreform)
- CSR:er har uppbackning av EU:s regleringskrafter (rörande offentliga finanser).

En tydlig lucka i befintlig litteratur har att göra med hur man utvärderar rollen som sociala partners inom LRG-sektorn har i den europeiska planeringsterminen. Arbetsgivare kan representeras direkt av LRG, särskilt i länderna som har specifika arbetsgivarorganisationer för sektorn, men denna medverkan kanske inte direkt ser på LRG:ers roll som arbetsgivare. Dessutom innebär detta att man vet lite om hur fackförbunden medverkar inom sektorn. Tillgängliga bevis visar tydligt att sociala partners som medverkar i sådana processer på nationell nivå brukar vara sociala partnerorganisationer på högsta nivå. I vilken utsträckning som sådana organisationer samråder med sina medlemmar då man bidrar till den europeiska planeringsterminens process är oklart. Därför var det särskilt intressant med ett projekt som skulle fastställa a) i vilken utsträckning sektoriella LRG-fackförbund och arbetsgivarorganisationer direkt medverkar vid den europeiska planeringsterminens processer och b) ifall de inte direkt medverkar, i vilken utsträckning samråder de med sina topporganisationer för att kunna vara del av de nationella samrådsprocesserna.

Generellt sett, verkar bilden ifråga om hur LRG medverkar mer positiv än bilden av hur sociala partnerorganisationer medverkar. Dock, gjordes försök, som del av projektet, för att granska i vilken utsträckning erfarenheter på området helt eller i huvudsak har anknytning till befintlig dialogstruktur och i vilken utsträckning LRG hade autonomi i beslutsfattandet. Vidare, utvärderades huruvida specifika åtgärder har vidtagits på nationell nivå för att öka relevanta aktörers medverkan i planeringsterminens processer. Detta uppmuntrade till att lära från god praxis och gav lärdomar rörande huruvida om de frekventa upprepningarna av vikten av sådan medverkan på europeisk nivå har haft påverkan på senare år. Särskilt intressanta är lärdomarna som rör struktur, timing, frekvens och stabilitet hos denna medverkan och hur det faktiskt har påverkat utarbetning och tillämpning av NRP:er.

BILAGA 1: Utvärdering av nuvarande lägesstatus: hur väl involverade lokala och regionala myndigheter är i den europeiska planeringsterminen nationellt i Danmark, Finland och Sverige

I detta avsnitt diskuteras sådana uppgifter som finns tillgängliga rörande hur socialpartners samt lokala och regionala myndigheter medverkar i den europeiska planeringsterminsprocessen nationellt i Danmark, Finland och Sverige. På grund av ovannämnda avsaknad av litteratur rörande hur sektoriella sociala partners inom sektorn lokalt och regionalt styre är inblandade i planeringsterminens process, har nedanstående analys fokus på tillgängliga belägg ifråga om rollen som intas av sociala partners på nationell nivå (topporganisationer) myndigheterna på lokal och regional nivå. Vi har använt oss av enkät- och intervjuvar, såväl som protokoll från regionsseminariet för att beskriva hur LRG-sektorns sociala partners är inblandade.

Inblandning av nationella sociala partnerorganisationer i den europeiska planeringsterminens process

Social dialog är traditionellt i Danmark, Finland och Sverige, en grundbult för alla beslutsfattandestrukturer, där förhandlingarna om kollektivavtal har en viktig roll att spela då man tillämpar regler och standarder, i synnerhet ifråga om sysselsättningsregleringar och arbetsmarknadsfrågor. Att sociala partners roll är viktig och att de bidrar med något viktigt till beslutsfattandet är välkänt i dessa länder.

Därför, kommer det kanske inte som en överraskning att sociala partnerorganisationer i största allmänhet ser positivt på karaktären och kvaliteten hos deras inblandning rörande den europeiska planeringsterminens process. I samtliga tre länder, har man satt på plats specifik struktur och processer (som till exempel EU2020 kommittén, EU underkommittéer osv) i syfte att orkestrera samrådsprocessen som har med den europeiska planeringsterminens process att göra (se även enskilda landspresentationer).

Nämnavärt vad gäller dessa länder är att, samtidigt som man finner de nämnda strukturerna och kommittéerna, finns även andra forum där diskussioner förs med sociala partners kring de politiska frågorna som har med europeiska planeringsterminen att göra. Eftersom det finns pågående dialogprocesser mellan arbetsgivarorganisationerna, fackförbunden (och LRG-representanter) samt regeringen (och detta kan vara både formellt eller ad hoc-baserat), diskuterar man regelbundet politiska frågor som vidrörs under den europeiska planeringsterminen samtidigt som man hela tiden tar beslut på nationell nivå. Detta är att säga att de specifika samråden som rör planeringsterminen "transplanteras på" dialogprocesser som redan fungerar som de ska.

I tillägg till denna pågående dialogprocess, äger specifika samråd rörande planeringsterminen också rum regelbundet (se nedanstående tabell). Dessa uppfattas generellt ge tillräckligt med tid till att komma med input.

Tabell 1: Frekvensen och tiden som avsätts för samråd med sociala partners och NRP-inblandningen hos dessa

Samrådsfrekvens		Tid som avsätts för att informera och samråda (enligt sociala partner) samt mötesantal				Balansen i samråden	
Regelbundet och förutsägbart	Oregelbundet/ad hoc	Tillräckligt med tid för information och samråd	För lite tid för I&C	Ett enda möte	Mer än ett möte	Balanserade	Obalanserade
DK, SE	FI	DK, FI, SE		FI	DK, SE	DK, FI, SE	

Källa: Eurofound (2016).

I Eurofound-studien (2016) anses det att socialpartners på sätt och vis inblandas då man definierar eller tillämpar CSR:er i Finland och Sverige. På grund av den specifikt autonoma rollen som sociala partners innehar i Sverige, har detta till och med tillåtit sociala partners att kunna modifiera de CSR:er som europakommissionen utarbetat (detta hade koppling till ingångslöner och EPL).

I Eurofound-rapporten från år 2018, i vilken man kartlägger hur välinvolverade sociala partners var vid 2017 års europeiska planeringstermin antyds det att socialpartners, i Danmark, Finland och Sverige, fick se förslag till NRP:er och kunde ge sina åsikter och kommentera, och man såg det som att man fick tillräckligt med tid för att göra detta. I Sverige, skickar sociala partners in ett gemensamt dokument i vilket man betonar viktiga initiativ som är relevant och dessa finns med i en NPR-bilaga. I Danmark, skickas separata bidrag som fackförbund och arbetsgivarorganisationer in skriftligen. I den senaste rapporten betonas det för de svenska sociala partners och Danmarks arbetsgivarorganisationer att även om processen anses ha en god struktur, anser man att begränsningar föreligger rörande hur mycket de faktiskt påverkar besluten som tas.

Hur väl socialpartners i lokalt och regionalt styre inblandas i den europeiska planeringsterminsprocessen

Sammantaget, föreligger en viss begränsning vad rör LRG-sektorns socialpartners inblandning i den europeiska planeringsterminens process, då rollen som sådan primärt sett anses tagen av nationella fackförbundet och arbetsgivarorganisationerna. De nedanstående avsnitten ger en avskild översikt rörande i vilken utsträckning vi ser sektoriella socialpartners inblandade inom dessa tre länder.

Danmark

I Danmark, rådfrågar man alltid sociala partners (vilket inbegriper LRG-sektorn) efter att landsrapporter har utfärdats och ifrån regeringen delges möjligheter för socialpartners att komma med kommentarer. Därtill rådfrågar den europeiska planeringsterminens tjänsteperson i DK sociala partners då denne kontaktar alla under Oktober i syfte att diskutera. Efter allt som nämnts, inbjuds varje intressent till ett gemensamt möte. I November, anländer kommissionens representanter i Danmark för fältbesök, och i samband med detta sker alltid ett KL-besök (och detta är namnet på LRG-sektorns arbetsgivarorganisation).

Därefter utarbetas av kommissionen ett rapportutkast vilket betonar viktiga poster som sedan tas med i landsrapporten. Rapporten delas av DK-regeringen med sociala partners där dessa kan komma med sina kommentarer. I vanliga fall är huvudfrågorna som tas upp med sektorns sociala partners utbildnings-, sysselsättningsfrågan, tillväxt och hälsa (vilka är huvudsakliga ansvarsområdena som LRG råder över). Sedan kan även sociala partners ge sina kommentarer rörande den danska regeringens förslag på NRP.

Under Eu2020-kommitté+en som sammankommer 3-4 gånger om året så diskuteras europeiska planeringsterminen och där finns alla intressenter representerade (på konfederationsnivå). Därtill, finns särskilda regeringskommittéer i varje departement som helt ägnar sig åt att adressera EU-frågor. På grund av Danmarks regerings och sociala partners aktiva dialog, pågår ständigt samtal rörande alla EU-frågor som har någon vikt (och detta sker också utanför EU2020-kommittéen).

Under de nämnda samrådsprocesserna diskuterar man CSR:er och man möts departement och sociala partners emellan innan varje sådant rådsmöte (t ex tar man upp hur arbetsrätten skulle kunna förändras innan de enskilda EPSCO-rådsmötena).

Under de senare åren anses det att, CSR:er inte varit särskilt viktiga för LRG. Generellt sett uppfattar man att ett ständigt fokus på reformbehoven inte alltid är till hjälp. Men, CSR:er kan å andra sidan annars snabba på reformprocessen. I Danmark ser man det som att socialpartners och regeringen skulle kunna vidta förebyggande åtgärder som ämnar säkerställa att CSR:er inte blir utfärdade rörande poster som kan tänkas vara svåra eller kontroversiella. I vanliga fall sker detta på konfederationsnivå, men man samråder med sektororganisationer.

Hur långt regeringen går ifråga om att fundera över åsikten från diverse sociala partners hänger på 'färgen' hos den sittande regeringen och vilken fråga som tagits upp för diskussioner.

För att övergå till frågan som rör jämlikheten mellan könen, har Danmark inte enda sådan som rör frågan. Sysselsättningsgapet könen mellan ligger långt under EU-genomsnittets 11,5% år 2007 med 6,5% (en sänkning från 8,5% år 2007). Även sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningar ligger under EU-genomsnittets 23% på 18% (som har gått ned från 2007 års 22,6% vilket visar upp en bättre förbättringskurva än EU-genomsnittet). Lönegapet könen emellan är just nu under EU:s genomsnittets 16,2% på 15%, efter att ha legat bättre till än EU:s snitt år 2007. 'moderskapsstraffet' i termer av sysselsättningsgrad är praktiskt taget obetydligt och Danmark ligger i toppklass EU-mässigt ifråga om tillgängligheten och åtkomligheten till barnavårdscentraler.

Finland

I Finland, inblandas LRG-sektorns fackförbund inte i någon högre utsträckning i den europeiska planeringsterminens process. Frågan tenderar vara täckt av konfederationerna. I nuläget, sker inte mycket samråd emellan fackförbunds-konfederationer och fackförbund i LRG-sektorn. Man ser det som att ökat samarbetet hade varit till hjälp.

Fram till och med nyligen, låg europeiska planeringsterminen inte nämnvärt högt upp på LRG-sektorns fackförbunds dagordningar – och detta till del därför att man hade sett att denna fråga som konfederala nivåer handskades med.

Den finska europeiska planeringsterminens tjänsteperson anordnar öppenseminarier där de sektoriella fackförbunden har deltagit, men annars saknas tid till närmare tittar på frågorna som rör den europeiska planeringsterminen. Utvecklingen av god expertis på området ser man som högst tidskrävande. Men, nu ses det att ansträngningarna ökar vad gäller att mötena ska arrangeras med mer regelbundenhet.

Därtill anordnas av regeringen ett samrådsarrangemang rörande NRP. Arrangemanget riktas inte uteslutande till sociala partners utan civilsamhällets organisationer. Strukturellt ser man på arrangemanget som informerande i motsats till samrådande.

Dock, såg de sektoriella fackförbunden på den inaktiva inblandning i diskussionerna som rörde den europeiska planeringsterminen inte som att det helt saknades samrådstillfällen. På områdena som intresserar fackförbundens medlemmar så är fackförbunden inblandade i allra högsta grad (t ex sysselsättning, utveckling på regional och lokal nivå, utbildning, hälsa, etc.) och de politiska diskussionerna växer rörande de nämnda frågorna och detta på strukturerad såväl som ad hoc basis.

För att övergå till frågan som rör jämlikheten mellan könen, har Finland inga som rör frågan. Sysselsättningsgapet könen mellan ligger långt under EU-genomsnittet med 3,5% (en sänkning från 4,7% år 2007, men en viss ökning från 2016 års nivåer). Även sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningar ligger under EU-genomsnittet med 9,9% (men har ökat från 2007 års nivåer som låg på 9,7%). Lönegapet könen emellan överskrider EU:s genomsnitt och är 17,4%. 'moderskapsstraffet' i termer av sysselsättningsgrad ligger på i ungefärliga termer 15% och man ser Finlands resultat som inte lika tillfredställande som Danmarks eller Sveriges ifråga om tillgängligheten och åtkomligheten till barnavårdscentraler.

Sweden

Även i Sverige, vad gäller fackförbundssidan, är det också i huvudsak toppkonfederationerna som involveras i europeiska planeringsterminen med regeringen. Sverige har en långtstående sociala dialog-tradition och detta är en process som brukar flyta på bra. På den här nivån, är det framförallt SALAR på arbetsgivarsidan på sektornivån som involveras på ett aktivare sätt. Med det sagt, sker sektorvisa dialoger rörande vilken påverkan CSR:erna och planeringsterminen har. På det nationella planet, samordnar konfederationerna dialogen med de sektoriella fackförbunden.

Allt eftersom åren har gått så har den europeiska planeringsterminens process kommit att bli i allt högre grad strukturerad där man har 3-4 sammankomster årligen på olika plan (med statsministern, ministrar och topporganisationer och på ett mer driftsmässigt plan). På samma gång som specifika kommittéer och organ finns som tillägnas syftet så pågår ständigt diskussioner rörande relevant politik som del av den redan nämnda aktiva sociala dialog-processen.

Inom den lokala styrningssektorn har det bland fackförbunden debatterats i ett antal år hur man skulle kunna få dem mer direkt inblandade i den europeiska planeringsterminens process. Detta anses ha vikt då detta skulle möjliggöra att partners kompetenser skulle bli mer effektivt använda. Ett möte har hållits med SACO (en fackförbundskonfederation som samordnar 23 fackförbund) rörande diskussioner som berör hur man kan förbättra den sektoriella inblandningen).

Såhär långt, har denna sektors fackförbund inte kontaktat den europeiska planeringsterminens tjänsteperson på det nationella planet men man planerar att göra detta. En enda svårighet föreligger och det är att samrådsprocessens tidsskalor innebär att svårigheter föreligger vad gäller att inblanda fler organisationer.

Dock är det, på fackförbundens sektoriella nivå, rimligt att påstå att den europeiska planeringsterminen generellt sett inte ses på som särskilt politiskt viktig för LRG, vilket förklaras i att CSR:erna inte har nämnvärd påverkan på sektorn och frågorna som man prioriterar (såsom att åtgärda kompetensbrist och förbättra invandrarnas integration) ligger utanför CSR:ernas fokusområden. På de senare åren, har fokuset istället lägget på hushållens skuldsättning och bostadsmarknaden.

Vidare, ser man den europeiska planeringsterminen som en inte särskilt akut fråga på de svenska fackförbundens sida inom sektorn eftersom landet som sådant inte står inför särskilt kontroversiella CSR:er. Statens finanser är generellt sätt i gott skick och landet befinner sig utanför Euro-zonen, vilket föranleder att inte särskilt mycket debatter har pågått med förbunden rörande CSR:er. Den enstaka gång då en större fråga rörande CSR som omsusades av kontrovers uppkom var när man föreslog ytterligare differentierade lönenivåer (se även ovanför). Av skälet att denna fråga anses vara en fråga som rör socialpartners, samarbetade arbetsgivarna och fackförbunden med regeringen i syfte att blockera denna CSR:er från rådets godkännande. Därefter, ser man det som att flertalet av CSR:erna har varit kontroversfria och även ibland har varit till hjälp genom att de har satt luppen på frågorna som man faktiskt behövde ta upp (t ex boendekostnaderna och hushållens skuldsättning).

Därutöver, är det av vikt att beakta att NRP-processen inte fungerar särskilt väl ihop med den svenska cykeln för beslutsfattande (t ex ange budget etc.) Budgeten kommer man normalt överens om innan NRP vilket innebär att NRP inbegriper en återutgivning av befintliga prioriteringar.

På det nationella planet, delger socialpartners ett gemensamt bidrag till NRP-bilagan som anger hur de kommer aktivera sig i de relevanta områdena. SALAR har särskilt hög aktivitet vad gäller utarbetandet av bidrag som har relevans för NRP. I bilagan får man exempel på hur LRG och sociala partners agerar på de områden som den europeiska planeringsterminen betonar.

För att övergå till frågan som rör jämlikheten mellan könen, saknar Sverige helt och hållet CSR som rör frågan. Sysselsättningsgapet könen mellan ligger långt under EU-genomsnittet och är bara 4% (en sänkning från 2007 års nivå som var 6%). Sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningar är på 21%, efter att under år 2007 ha legat över EU:s genomsnitt. Lönegapet i lönefrågan är lägre än EU:s genomsnittet med 13,3%, och har gått ned från 2007 års 16,5%. 'moderskapsstraffet' saknas helt ifråga om sysselsättningsgraden och man tillhör toppskiktet inom EU:s medlemsstater ifråga om tillgängligheten och åtkomligheten till barnavårdscentralerna.

Hur lokala och regionala myndigheter är inblandade i den europeiska planeringsterminens process

I Maj 2017 anammade regionkommittéen en uppförandekod rörande hur myndigheter på lokala och regional nivå skulle inblandas i den europeiska planeringsterminen.³² Satt emot detta, har man från CoR-sidan utvärderat hur väl LRG blivit involverade i den europeiska planeringsterminens process på ett nationellt³³. En viktig observation

³² Finns att hitta på alla officiella EU-språk, <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Pages/opinion-factsheet.aspx?OpinionNumber=CDR%205386/2016>

³³ Finns att hitta på <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/NRP2018/NRP2018.pdf> Metodiken söker utvärdera hur diverse av elementen som finns i uppförandekoden närvarar nationellt, exempelvis, ifall NRP:er reflekterar skillnader på territoriell nivå och vilken påverkan diverse politiska åtgärder får territoriellt; hur LRG inblandas vid NRP:ers utarbetande, implementering och utvärdering; LRG:ers institutionella kapacitet och partnerskap samt styrningsmodeller med flera nivåer.

här är att man baserar rapporten på hur NRP:erna beskriver rollen snarare än att det skulle vara en enkät där LRG-representanter ger sin syn på hur kvalitativ deras inblandning är och vad den kännetecknas av.

Rörande hur LRG-inblandningen i Danmark, Finland och Sverige, uttrönte de nämnda rapporterna att:

- LRG inblandas vid NRP-utvecklingen i alla länder, där danska och svenska NRP:er ger mest detaljerade beskrivningar;
- Alla NRP:er hänvisar till LRG-rollen då NRP:er tillämpas, särskilt kopplat till åtgärder för social inkludering, budget-, finanspolitiska och administrativa frågor, sysselsättningspolicy, policy för utveckling av ekonomi/företagande samt utbildning.

I Sverige, ses LRG som en fullvärdig partner inom europeiska planeringsterminens process och delges en rad möjligheter till bidrag under hela planeringsterminens cykel. Dessa stöds av ett skriftligt avtal mellan sociala partners rörande samrådsprocessens omfattning, format och timing.

Ett stort antal exempel på relevant praxis rörande tillämpning av NRP-prioriteringar visas upp i NRP-bilagan, vilket betonar hur nära inblandade LRG är under processens gång.

Nu har samordningsprocessen förblivit stabil under ett antal år och anses från intressenters sida fungera väl.

Slutsatser och områden att diskutera och förbättra

I generella termer, anses sociala partners inblandning i Danmark, Finland och Sverige i den europeiska planeringsterminens processer ske positivt, proaktivt och välstrukturerat, även om det fortfarande föreligger frågetecken ifråga om hur stort inflytande sociala partners egentligen har på de slutgiltiga besluten. Det är av vikt att man vidare fastställer på vilket sätt och hur detta inflytande kan bli bättre framöver.

Man kan säga att Sveriges och Danmarks arbetsgivare inom LRG-sektorn är mer direkt inblandade än LRG-arbetsgivarna i Finland alla tre länders fackförbund, som brukar representeras i dialogprocessen av sina konfederationer. Under de senare åren har man kunnat se ökat intresse för mer direkt inblandning och ansträngningar har gjorts för att engagera i mer aktiva dialoger rörande den europeiska planeringsterminen ihop med den europeiska planeringsterminens tjänstepersoner och fackförbunds-konfederationerna.

Man anser att större inblandning kräver mycket tid och kunskap och en förändring av de etablerade procedurerna. Att utveckla och bygga upp kapaciteten skulle bidra på ett viktigt sätt på området. Generellt sätt, har nyliga CSR:er haft begränsad relevans för LRG-sektorn.

Samtidigt, har vissa frågor (t ex avhopp från utbildningar, kompetensbrist, integrationen av invandrare), som inte varit del av CSR:er av sociala partners ansetts vara viktiga att ta upp i diskussionerna som rör den europeiska planeringsterminen.

BILAGA 2: Utvärdering av befintlig lägesstatus: hur lokala och regionala myndigheter och sociala partners inblandas i den europeiska planeringsterminen på ett nationellt plan i Spanien, Italien och Frankrike

I detta avsnitt diskuteras tillgängliga uppgifter som rör hur sociala partners och lokala och regionala myndigheter är inblandade i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå i Spanien, Italien och Frankrike. På grund av ovannämnda avsaknad av litteratur rörande hur sektoriella sociala partners inom sektorn lokalt och regionalt styre är inblandade i planeringsterminens process, har nedanstående analys fokus på tillgängliga belägg ifråga om rollen som intas av sociala partners på nationell nivå (topporganisationer) myndigheterna på lokal och regional nivå. Vi har använt oss av enkät- och intervjuvar, såväl som protokoll från regionsseminariet för att beskriva hur LRG-sektorns sociala partners är inblandade.

Inblandning i den europeiska planeringsterminen från nationella sociala partnerorganisationer

De sociala dialog-traditionerna skiljer sig åt mellan Spanien, Italien och Frankrike. I Sverige ser vi att man förhandlar mycket om kollektivavtal (där täckningen är ungefär 90%). De flesta arbetarna täcks av kollektivavtal som täcker flera arbetsgivare vilka sluts på nationellt, regionalt och provinsielet plan. År 2017, revitaliserades den sociala dialogen rörande sysselsättningspolitiken i Spanien då man skapade olika trepartsorgan. I diskussioner som fördes inom dessa organ, har man kunnat införliva några av förslagen som sociala partners kommit med i de politiska reformerna. Dock, trycker man från fackförbundens sida på att huvudsakligen så har förändringen skett därför att man från regeringshåll har börjat beakta vad man har föreslagit och bidragit med (på grund av att regeringen som sitter nu har ett positivare synsätt på fackförbunden). I Frankrike, ser man i huvudsak kollektivavtalen förhandlas sektoriellt. Även i Frankrike är kollektivavtalsförhandlingen högtäckande. Sociala dialogmekanismer och procedurer fungerar fint i Frankrike. I allmänhet, samråder man med alla representativa sociala partnerorganisationer inom ramverket för de trepartsorgan som finns i det nationella rådet för förhandling om kollektivavtal eller inom socialförsäkringsorganen och även via bilaterala och informella diskussioner med regeringen rörande nästan all politik. I Italien, har fackförbunden, arbetsgivarorganisationerna och offentliga institutionerna en viktig roll att spela rörande styrning av sysselsättningsrelationen, arbetsförhållandena och strukturerna för industrirelationer. I Italien, finns trots att involveringen av sociala partners äger rum via ett antal informella tillfälliga kanaler (och inte systematiskt), finns även mer formella och institutionaliserade förfaranden för utbyte. Dock, verkar det som att åsikterna som det befintliga organet för utbyte mellan sociala partners, National Council for Economics and Labour (CNEL),³⁴ inte beaktas vederbörligen av den sittande regeringen, på grund av dess tveksamhet vad gäller att mer fullständigt engagera sociala partners.

Sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminens process visar på de övergripande nationala processerna för sociala dialogerna samt deras seder och traditioner, och ligger inbäddade i företeblerade trepartsorgan. Av detta skäl, är det inte alltid så lätt att särskilja hur sociala partners blir inblandade i den europeiska planeringsterminens process ifrån andra nationella social dialog-processer.

I ett sådant sammanhang, ser en rapport av Eurofound (2017) att Frankrike är ett av länderna i vilket sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminsprocessen kan sägas kännetecknas som en medelhög grad av institutionalisering, där samråden äger rum med ett regelbundenhet, förutsägbarhet och balans. Dock, kom även rapporter ifrån Frankrikes sociala partners som sa att de saknade tid för information och samråd. Satt emot detta, ser vi att Italien och Spanien sägs ha en låg institutionalisering rörande processer med koppling till

³⁴ Existensen för CNEL anges i den italienska konstitutionen (Artikel 99). Den saknar makt att genomföra förhandlingar om kollektivavtal, då det är ett samrådsorgan som stödjer regering och parlament. Dessutom, nomineras CNEL-medlemmarna individuellt snarare än som representanter för arbetsgivar-/arbetstagarorganisationer.

europaisk planeringstermin. I dessa länder, har samråden istället en oregelbundenhet samtidigt som informations- och samrådsterminen även är bristande, med antingen endast en dag (Spanien) eller några, sporadiska möten (Italien).

På grund av det just nämnda, är det möjligen inte överraskande, att man hos sociala partnerorganisationer generellt sett ser att kvaliteten hos och kännetecknen för inblandning i de processer som rör europeisk planeringstermin behöver förbättras. Det är bara i Frankrike, som specifika strukturer och processer (t ex kommittén för social dialog i Europa- och internationella frågor (CDSEI), som styrs av arbetsmarknadsdepartementet) finns på plats för att orkestrera samrådsprocessen under den europeiska planeringsterminens process (se även enskilda landspresentationer nedan).

Eurofound-studien (2017) anser att sociala partners i någon mån inblandas då man utarbetar eller tillämpar CSR:er men att betydande skillnader finns mellan Italien / Spanien och Frankrike. I länder som Italien, har inblandningens utsträckning påverkats av politiska viljor – konsekvent inblandades, under några år, sociala partners helt enkelt inte. I Spanien, hölls ad-hoc möten på årlig basis och man har begränsat sociala partners inblandning till informationssessioner utan något egentligt samråd. I Frankrike, ser man det som att sociala partners inblandning har regelbundenhet och förutsägbarhet.

I fråga om hur många sammankomster som sker för diskussioner kring planeringsterminprocessen, särskiljer sig varje land på viktiga sätt. I Frankrike, hölls endast ett möte på ungefär en halvdag. Med detta i åtanke, är det värt att påpeka att sociala partners i Frankrike, Italien, och Spanien anser att tiden som har avsatts för att informera och samråda inte räcker till. Åsikter rörande hur mycket tid som avsatts för samråd hänger även på hur viktig NRP är nationellt sett.

För att kontrastera detta så, i Spanien, där NRP utgjorde ett viktigt verktyg för att införa kontroversiella strukturreformer som europeiska institutioner hade rekommenderat (såsom ett mer decentraliserat system för förhandling om kollektivavtal, och pensionsreformer), så framförde sociala partners, och särskilt då fackförbunden, klagomål rörande avsaknad av tid för diskussioner eftersom de mottog NRP samma dag som det skickades in till europakommissionen. Därutöver, kommenterade fackförbunden att, från 2011 till 2014, så fick man bara information rörande NRP:s allmänna innehåll. I Frankrike, kom sociala partners även med kritik rörande tiden som avsatts för att informera och samråda då man sa att den inte räckte till. I tillägg, kom man med kommentaren att inget riktigt informationsutbyte skedde, därför att handlingarna oftast överfördes i sista minuten och bara fanns på engelska. Även om vissa saker har förbättrats under de senaste två åren i Frankrike, ser sociala partners det fortfarande som att man håller samrådsmöten för att definiera och anamma nationell NRP för sent.

Tabell 1: Frekvens och tid som avsatts för att samråda med sociala partners och inblandning i NRP:er

Samrådsfrekvens		Tid som avsatts för att informera och samråda (enligt sociala partners) och antal möten				Samrådsbalans	
Regelbundet och förutsägbart	Oregelbundet/ad hoc	Tillräcklig tid för att informera och samråda	Otillräcklig tid för I&C	Bara ett möte	Mer än ett möte	Balanserad	Obalanserad
FR	ES, IT		ES, FR, IT	ES, FR	IT	ES, FR, IT	

Källa: Eurofound (2016).

2018 års Eurofound-rapport, som kartlägger hur sociala partners var inblandade i den europeiska planeringsterminens process under 2017 indikerar att i Italien, sker ingen regeringsamordning av aktiviteter som rör sociala partners, eftersom olika myndigheter och institut är inblandade i processen: nationella myndigheten för aktiv arbetsmarknadspolitik (ANPAL), nationella institutet för socialhjälp (INPS), och

departementet för arbetsmarknad och socialpolitik. I Spanien, ansåg sociala partners att befintliga strukturer och praxis som olämpliga för att kunna vara effektiva då man utarbetade NRP. Den huvudsakliga kritiken ihop med Spanska fackförbund hade att göra med bristande informationsdelning, eftersom man bara fick en yttlig översikt av programstrukturen delgavs. Därför, kunde specifika åtgärder som skulle tas med inte diskuteras vid mötet. I kontrast, kunde Frankrikes nationella myndigheter, fackförbund och arbetsgivarorganisationer se sig själva som nöjda rörande hur lämpliga specifika ad hoc strukturer var. Det vara bara i Frankrike som varje parti som tog del i inblandningen ansåg att det år 2017 fanns tillräckligt med tid för att effektivt delta i utvärderingen av NRP.

Hur sociala partners i lokalt och regionalt styre inblandades i den europeiska planeringsterminen

I stort sett, föreligger begränsningar för LRG-sektorns sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminen, då man anser att rollen är upptagen i huvudsak av nationella fackförbund och arbetsgivarorganisationerna. Avsnitten som följer ger en separat översikt av dessa tre länders inblandningsnivå ifråga om sektoriella sociala partners.

Spain

I Spanien, avsåg regeringen till en början att begränsa sociala partners inblandning till skriftliga samråd. Så, år 2013, mottog sociala partners ett brev som begärde att de skickade vidare sina NRP-förslag till regeringen. Men, år 2014, avslög fackförbunden idén om att de skulle skicka sina förslag skriftligen, om regeringen inte först hade sammankallat ett möte. Därför, arrangerades av regeringen ett trepartsmöte där densamma meddelade sociala partners rörande det allmänna innehåll som NRP:en innehöll. Ekonomiska och sociala rådet, där deltagande sker ifrån både toppnivån hos fackförbunden och arbetsgivarorganisationerna ihop med andra intressenter, fastslog att sociala partners såg att de var otillräckligt inblandade då man tog fram, övervakade och utvärderade NRP. Ekonomiska och sociala rådet argumenterar att 'proceduren för att NRP ska tillämpas på demokratisk väg som angavs av 2020-strategin har inte respekterats'

Även de intervjuer som gjorts för regionala workshops visar på att åsikten från sociala partners inom LRG-sektorn är att de har deltagit på ett ostrukturerat och otillräckligt avgränsat sätt och som dessutom har saknat specifika tidslinjer, möjligheter och möten har inte anordnats (t ex för att kommentera och ge input rörande utarbetningsprocessen för NRP). Teoretiskt sett, har regionsstyret en viktig roll inom befintligt institutionellt ramverk. Dock förblir, i praktiken, den europeiska planeringsterminens process hårt styrd av regeringen, där lokala myndigheter deltar ännu mindre (i jämförelse med regionsadministrationer). Parallellt till detta, utifrån berört policyområde, finns det olika möjligheter för sociala partners att ha inflytande på regeringen och regionala administrationer.

Om vi istället övergår till frågan som rör jämlikheten mellan könen, saknar Spanien alls CSR:er som tar upp frågan. Sysselsättningsgapet könen emellan påminner om EU-genomsnittet som var 11,5% år 2017 och i landet är på 11% (en sänkning från 19% under 2008). Sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningarna ligger under EU-genomsnittets 23% och är 17% (vilket visar på nedgång från 2007 års 19% vilket även påminner om EU-genomsnittets förbättringskurva). Könsgapet i lönefrågan är 14% vilket går under EU-genomsnittets 16,2%. 'moderskapsstraffet' rörande sysselsättningsgrader är obetydliga och Spanien ses som bättre än EU-genomsnittet ifråga hur lättåtkomliga och tillgängliga barnavårdscentralerna är.

France

Frankrike har godtagit särskilda bestämmelser, regler och/eller memoranda som fastställer formella samrådsstrukturer mellan regeringen och sociala partners i frågor som berör Europa 2020-strategin. I Frankrike, samråder man med socialpartners i Committee on Social Dialogue in European and International Affairs (CDSEI), som styrs av arbetsmarknadsdepartementet. Denna trepartskommitté som skapades år 1998 av en

fransk regering som en del av ramverket europeiska sysselsättningsstrategin (EES), består av representanter från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.³⁵ Socialpartners på toppnivå rådfrågas av regeringen rörande NRP-innehållet, och får möjlighet att skicka in sina bidrag skriftligen som sedan sammanfogas till en NRP-bilaga.

Socialpartners inblandas även i den europeiska planeringsterminens process som Frankrikes EC-delegation företar sig i landet. Man anordnar regelbundet årsmöten med socialpartners, också detta inom ramen för EC-representanternas årliga uppdrag som sker från Bryssel-högkvarteren³⁶. Därtill, skickas av sociala partners in regelbundna skriftliga bidrag och man företar sig även andra utbyten med EC-ombuden. I allmänhet, har man ett klart aktivt samarbete och interaktioner med EC-delegationen och europeiska planeringsterminens tjänstepersoner, då man möts 2-3 gånger årligen för diskussioner som rör landsrapporten, ge CSR-information, ta upp de större ekonomiska och sociala utmaningarna, vid sidan av regelbundna informationsflöden och – utbyten.

Med start under 2019 års planeringsterminscykel, starks dess regionsdimension då man fokuserar mer på att analysera regionsproblem och –skillnader i landsrapporten. Densamma innehåller därtill en bilaga som specificerar hur sammanhållningsfondernas investeringar kunde kopplas i högre grad till adressering av regioners viktigaste investeringsbehov.

Övergår man istället till frågan som rör jämlikheten mellan könen, finns det i Frankrike en indirekt CSR som tar upp frågan..³⁷ Sysselsättningsgapet könen mellan ligger långt under 11,5% vilket var EU-genomsnittet med sina 8,7% (vilket har gått ned från 2008 års 10,2%). Sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningar är under EU-genomsnittets 23% med 22% (och även detta har gått ned från 2007 års 25% vilket liknar EU-genomsnittsutvecklingen). Dock är könsgapet i lönefrågan i nivå med EU-genomsnittets 16.2% och är 15%. 'moderskapsstraffet' saknas nästan helt ifråga om sysselsättningsgraden och man tillhör EU-toppskiktet ifråga om tillgängligheten och åtkomligheten till barnvårdscentralerna

Italy

I Italien, mellan 2011 och 2014, införlivade NRP bara sociala partners-åsikter med hänvisning till de sociala partner-överenskommelserna som låg i linje med regeringspolitiken. Exempelvis så, inkluderade 2012 års NRP 'Inter-confederal Agreement on the Structure of Collective Bargaining (28 June 2011) for the decentralisation of collective bargaining' (**translation:** Interkonfederalt avtal rörande strukturen för förhandling av kollektivavtal) . 2013 års NRP hänvisar uttryckligen till 'Guidelines to increase productivity and competitiveness in Italy' som undertecknades år 21 November 2012. Dock, hade antagandet av arbetsmarknadsreformen, den så kallade jobbakten, bara stöd av arbetsgivarorganisationerna snarare än även fackförbunden. Hur långt regeringen är villig att gå vad gäller att ta sig an åsikterna som olika socialpartners har hänger på vilken 'färg' den sittande regeringen har samt den diskuterade frågan. Den så kallade Monti-regeringen har en organiserad och strukturerad samrådsprocess rörande europeiska planeringsterminens frågor med regionkommittén. Relationen med den sittande regeringen är mer komplex eftersom samordningsstrukturerna inte längre finns på plats och att tidigare erfarenhet inte längre tillämpas.

Med ovanstående sagt, så samordnar sociala partners fortfarande sina reaktioner rörande den europeiska planeringsterminens process. På fackförbundssidan, som ett exempel, säkerställer CGIL-konfederationen att dess medlemmars svar samordnas rörande AGS, NRP och CSR:er. Dock, är regeringen väldigt oengagerad. Ställt emot detta, så samarbetar och interagerar man på ett mycket aktivare sätt med EC-delegationen och europeiska planeringsterminens tjänstepersoner, då man möts 2-3 gånger årligen för diskussioner som rör

³⁵ https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1570en.pdf

³⁶ Exempelvis, arrangerades ett formellt möte, i November 2018, där fackförbunden deltog (tre av fem fackförbund besökte mötet) – CFDT (Confédération française démocratique du travail), FO (Force Ouvrière) and CFE-CGC (Confédération française de l'encadrement – Confédération générale des Cadres) och arbetsgivarorganisationer (Medef (Mouvement des Entreprises de France), CPME (Confédération des petites et moyennes entreprises (SMEs) och U2P (Union des Entreprises de Proximité (mycket små företag).

³⁷ Främja jämlika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, inklusive sådana personer som har invandrarbakgrund.

landsrapporten, ge CSR-information, ta upp större utmaningar som rör ekonomin och samhället, och man utbyter och får löpande information..

Sysselsättningsgapet könen mellan ligger långt under 11,5% vilket var EU-genomsnittet med sina 8,7% (vilket har gått ned från 2008 års 10,2%). Sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningar är under EU-genomsnittets 23% med 22% (och även detta har gått ned från 2007 års 25% vilket liknar EU-genomsnittsutvecklingen). Dock är könsgapet i lönefrågan i nivå med EU-genomsnittets 16,2% och är 15%. 'moderskapsstraffet' saknas nästan helt ifråga om sysselsättningsgraden och man tillhör EU-toppskiktet ifråga om tillgängligheten och åtkomligheten till barnavårdscentralerna

Övergår man istället till frågan som rör jämlikheten mellan könen, finner man i Italien en indirekt CSR som tar upp frågan.³⁸ Sysselsättningsgapet könen mellan ligger långt ovanför EU-genomsnittets 11,5% år 2017 med sina 20,8% (vilket representerar en nedgång från 2008 års 24,4%). Sysselsättningsgapet vad gäller deltidsanställningar är ovanför EU-genomsnittets 23% med dess 25% (men är ned från 2007 års 22% vilket i sin tur visar på en något bättre förbättringskurva än EU-genomsnittet). Dock är könsgapet i lönefrågan långt under EU-genomsnittets 16,2% med 5%. 'moderskapsstraffet' ifråga om sysselsättningsgraden finns och man ligger i Italien under EU-genomsnittet ifråga om tillgängligheten och åtkomligheten till barnavårdscentralerna

Hur myndigheter på lokal och regional nivå inblandas I den europeiska planeringsterminens process

I Maj 2017 anammade regionkommittéen en uppförandekod rörande hur myndigheter på lokala och regional nivå skulle inblandas I den europeiska planeringsterminen.³⁹ Satt emot detta, har man från CoR-sidan utvärderat hur väl LRG blivit involverade i den europeiska planeringsterminens process på ett nationellt⁴⁰. En viktig observation här är att man baserar rapporten på hur NRP:erna beskriver rollen snarare än att det skulle vara en enkät där LRG-representanter ger sin syn på hur kvalitativ deras inblandning är och vad den kännetecknas av.

Vad gäller hur LRG blir inblandade i Frankrike, Spanien och Italien, utrönte dessa rapporter att:

- LRG:er inblandas i viss utsträckning i alla tre länders NRP-utarbetande, där man ger mer fullödiga beskrivningar genom NRP. I Italien, togs regioner och autonoma provinser med då man utarbetade NRP:er. I Frankrike, har LRA-representanter varit del av samrådsprocessen vilket gjordes skriftligen i Mars 2018. I Spanien, har flertalet autonoma regioner bidragit till att utarbeta NRP där man lagt fram en åtgärdslista som önskas tillämpas från deras sida.
- Varenda NRP hänvisar till att LRG:er hjälper till att tillämpa NRP:er, särskilt inom finanspolitiken: statsbudget och LRG-finansiering, stöd till SME/Företag, transport och transportinfrastrukturen, sysselsättning, socialinkludering, utbildning och RTDI (forskning, teknikutveckling och innovation).

I NRP:ernas bilaga exemplifieras ett urval av sådana praxis med relevans för NRP-prioriteringars tillämpning, och där betonar man att LRG-inblandning finns hela processen igenom.

³⁸ Uppmuntra till kvinnors deltagande på arbetsmarknaden genom en heltäckande strategi, rationalisering av familjestödspolitik och öka täckningen hos barnavårdscentraler.

³⁹ Finns att hitta på alla officiella EU-språk, <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Pages/opinion-factsheet.aspx?OpinionNumber=CDR%205386/2016>

⁴⁰ Finns att hitta på <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/NRP2018/NRP2018.pdf> Metodiken söker utvärdera hur diverse av elementen som finns I uppförandekoden närvarar nationellt, exempelvis, ifall NRP:er reflekterar skillnader på territoriell nivå och vilken påverkan diverse politiska åtgärder får territoriellt; hur LRG inblandas vid NRP:ers utarbetande, implementering och utvärdering; LRG:ers institutionella kapacitet och partnerskap samt styrningsmodeller som har flera nivåer.

Slutsatser och områden som går att diskutera och förbättra

Om man sammanfattar, så ser man att Spaniens, Italiens och Frankrikes inblandning i den europeiska planeringsterminens process är olika länderna emellan, där Frankrikes och Spaniens inblandning har en mer långtgående och bättre struktur än Italien. I stora drag, kvarstår frågetecknen rörande hur stor inblandning som sociala partners får på slutgiltiga beslut. Det vore av vikt att man vidare fastställer på vilket sätt och hur detta inflytande hade kunnat förbättras framöver.

Intresset av att verka mer direkt har sett en ökning på senare år och man har vidtagit åtgärder för att engageras i aktivare dialog i den europeiska planeringsterminen med den europeiska planeringsterminens tjänstemän och sociala partners på toppnivån. En idé som luftades av en spansk social partner var etableringen av en paneuropeisk LRG-arbetsgrupp. Via gruppen kunde uppföljning ske av den europeiska planeringsterminen årligen, vilket vore en återspeglning av mekanismer som finns redan nu men där stöd saknas för särskilt stor LRG-inblandning. Inom gruppen kunde en mer samordnad LRG-respons utarbetas rörande de viktigaste frågorna som har påverkan på LRG-partners över unionen, kunde leda till mer effektivitet i informationsutbytet som rör process och innehållet i den och LRG-partners möjligheter, se till att övervakningsprocessen sammanfogas mer och att dess samordning förbättras vilket skulle förstärka LRG:ers röster. Inom LRG-gruppen kunde mer än en undergrupp finnas som utför mer närgående granskning av de viktigaste ämnena vilket skulle säkerställa att uppföljningen och inflytandet skulle ske på närmre håll än nu är fallet. Dessa åtgärder hade kunnat samordna LRG-agendan för att mer konsekvent reflektera LRG-frågorna inom fler medlemsstater än som nu är fallet.

Man ser det som det krävs mycket tid och kunskap för en högre grad av inblandning och även att förändra de etablerade förfarandena. Kapacitetsutveckling- och bygge skulle utgöra ett viktigt bidrag på området, och detsamma gäller för en mer öppen approach med mer struktur ifrån regeringen ifråga om att engagera LRG-sociala partners och LRG i den europeiska planeringsterminsprocessen. Det går att genomföra förbättringar vad gäller strukturen och genomförbarheten hos åtgärderna som vidtas för ökad inblandning från LRG-sociala partner. I allmänhet, önskar sociala partners ha en aktivare roll vilket grundas i att de för närvarande har en klart formell medverkan och att planeringsterminens resultat är något som de inte har någon större inverkan på. Därför, kan saker bli bättre och finjustering av förfarandena och mekanismerna som rör inblandning går att finjustera.

I allmänhet, har nyligen CSR:er haft begränsad relevans för LRG-sektorn. Samtidigt som, ett antal viktiga frågor kvarstår (t ex stärka planeringsterminens sociala dimension, skapandet av sysselsättning och befrämjandet av en schysst arbetsagenda lokalt, att hjälpa de unga och långtidsarbetslösa, adressera förändringarna på arbetsmarknaden, att förbättra barnvården, äldreomsorgen, sjukvårdsanläggningar), som ännu inte har blivit del av CSR:er vilka enligt sociala partners vore viktiga att ta med då man diskuterar den europeiska planeringsterminen.

BILAGA 3: Utvärdering av nuvarande lägesstatus: hur lokala och regionala myndigheter samt sociala partners deltar i den europeiska planeringsterminen på nationell nivå i Tjeckiska Republiken, Estland, Lettland och Litauen

I detta avsnitt diskuteras tillgängliga uppgifter som rör hur sociala partners och lokala och regionala myndigheter är inblandade i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå i Tjeckiska Republiken, Estland, Lettland och Litauen. På grund av redan nämnda avsaknaden av litteratur rörande hur sektoriella sociala partners inom sektorn lokalt och regionalt styre är inblandade i planeringsterminens process, har nedanstående analys fokus på tillgängliga belägg ifråga om rollen som intas av sociala partners på nationell nivå (topporganisationer) myndigheterna på lokal och regional nivå. Vi har använt oss av enkät- och intervjuvar, såväl som protokoll från regionsseminariet för att beskriva hur LRG-sektorns sociala partners är inblandade.

Inblandning av nationella sociala partnerorganisationer i den europeiska planeringsterminens

Tjeckiska republiken, Estland, Lettland och Litauen uppvisar snarlika kännetecken ifråga om social dialog-traditioner. I dessa fyra länder, äger förhandling om kollektivavtal rum främst på bolagsnivån, där förhandlingsstrukturerna är svagare på sektoriell- och tvärspektoriell nivå. Andelen av arbetskraften som tacks av kollektivavtal är lågt i dessa fyra länder, och understiger 30%. Medlemskap i fackförbund är lågt och sjunker i dessa fyra länder. Estland undantaget, har länderna ett treparts samrådande organ där social dialog och samråd med representativa sociala partners äger rum.

I Tjeckiska Republiken, äger förhandling om kollektivavtal främst rum på bolagsnivå, där den typen av kollektivavtalsförhandlingar når uppemot 30% av arbetskraften.⁴¹ En till framträdande trend är att medlemskapet i fackförbund alltjämt är nedåtgående. Från 2004 till 2016 har tätheten av anställda som är medlemmar i fackförbund sjunkit gått ifrån 20,6% till 11,9%; mellan 2011 och 2016, var nedgången ifrån 16% till 11,9%, d v s ungefär fyra procent. Trepartsförhandlingar mellan regering och sociala partners på nationell nivå vid Rådet för Ekonomiska och Sociala Avtal (Rada hospodářské a sociální dohody České republiky, RHSD ČR). Fyra erkända sociala partners finns representerade i rådet.⁴²

I Estland, är förhandlingen om kollektivavtal mycket decentraliserad, och Estlands dominerande plan för förhandlingar om kollektivavtal har varit och förblir bolagsnivån. Under 2015, rapporterade ungefär 20% av medarbetarna att man var täckta av kollektivavtal.⁴³ Både fackförbundens medlemskap och täthet har gått nedåt de sista 10 åren, där densiteten låg på 10,7% år 2009 och sjönk till 7,2% år 2015.⁴⁴ Trepartssystemet för socialdialog på nationell nivå är inte särskilt välreglerat. Vanligen deltar sociala partners i samrådsfasen då man utarbetar lagstiftningen och är medlemmar i några viktiga arbetsmarknads- och sociala institutioners granskningsnämnder (t ex inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen). Sociala partners har undr senare år ganska ofta uttryckt ett missnöje med att de inte deltar i politiskt beslutsfattandeprocessen så ofta som de hade

⁴¹ Kollektivavtal på bolagsnivå (CLCA:er) som slöts år 2016 tillämpades på 1,291 miljoner medarbetare, 30,4% av de 4244 miljoner medarbetarna som fanns registrerade. Läs <https://www.eurofound.europa.eu/country/czech-republic#actors-and-institutions>

⁴² Arbetsgivarorganisationer – Tjeckiska Republikens Industrikonfederation (Svaz průmyslu a dopravy ČR, SP ČR); Confederation of Employer and Entrepreneur Associations of the Czech Republic (Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů České republiky, KZPS ČR); Fackförbund - Tjeckisk-moraviska konfederationen av fackförbund (Českomoravská konfederace odborových svazů, ČMKOS); Tjeckiska republikens förening av autonoma fackförbund (Asociace samostatných odborů České republiky, ASO ČR)

⁴³ <https://www.eurofound.europa.eu/country/estonia#collective-bargaining>

⁴⁴ <https://www.eurofound.europa.eu/country/estonia#actors-and-institutions>

önskat, eller att det är först i processens senare delar som de inkluderas. Dessutom finns fall där ett trepartsavtal nåddes men staten senare ändrade det unilateralt, oavsett vilka åsikter sociala partners hade.⁴⁵

I Lettland, sker huvuddelen av alla förhandlingar om kollektivavtal på bolagsnivån, och förhandlingarna på den sektoriella och tvärspektoriella nivån är svaga. Avtalens täckning ses som låg, arbetskraften täcks till emellan 7%.⁴⁶ Lettlands fackförbundsdensitet är på nedåtgående. Fackförbundsdensiteten, som beräknas som andelen av alla medarbetarna som är medlem i fackförbund, låg år 1992 på 46%, och på 27% år 1994, för att sjunka vidare ned till 10,7% år 2016. På den nationella nivån, sker arbetsgivarrepresentationen av en enda arbetsgivarorganisation, Latvian Employers' Confederation (LDDK) och medarbetarna av en enda fackförbundsorganisation, the Free Trade Union Confederation of Latvia (LBAS). Den sociala dialogen som äger rum mellan tre parter på nationell nivå äger rum vid National Tripartite Cooperation Council (NTSP). NTSP utvärderar dokument för politisk planering och utkast för normativa aktier och anger förslag för hur sådana kan förbättras på de följande områdena: socialtjänst; statsbudgetens riktlinjer; strategi för ekonomisk och regional utveckling; hälsa; utvecklingen av allmän och yrkesutbildning; anställning, yrkesklassificering; tillämpning av internationella åtaganden.

I Litauen, äger förhandling om kollektivavtal framförallt rum på bolagsnivå (föreutom några sektorer). Enligt expertbedömningar, är allmänt kollektiv (löne-) förhandlingstäckningen i Litauen möjligen under 15-20%.⁴⁷ Generellt sett är Litauens fackförbundsmedlemskap ganska så lågt och sakta men säkert sjunkande under senaste årtionden. Statistiken från Litauen gör gällande att, emellan 2011 och 2016 föll föll fackförbundsmedlemmarna hemmahörande i Litauen ifrån 108,9 till 91,5, där fackförbundsdensiteten därför föll från 9,7% till 7,7%.⁴⁸ I Litauen hittas fler än ett trepartsråd och kommissioner. Majoriteten av dessa är specialiserade med nationell verksamhet, där färre av dem även aktiveras regionalt. Den huvudsakliga trepartsorganisationen, kallad LRTT, startades år 1995. Lagförslag som inskickas till regering rörande viktiga arbetsmarknads-, sociala- och ekonomiska frågor ska först enas med LRTT.

Av sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminens process reflekteras de processer som finns för social dialog på ett nationellt plan samt deras seder och traditioner, samtidigt som dessa har inbäddats i företablerade trepartitorgan. Därför, uppstår inte sällan svårigheter när man ska försöka hålla isär hur sociala partners inblandas i EU-planeringsterminens process ifrån den nationella sociala dialogens andra processer.

I sammanhanget, anser en rapport som gjordes av Eurofound (2017)⁴⁹ att Estlands, Lettlands och Litauens institutionella deltagande i den europeiska planeringsterminens process äger rum via samrådsorgan med tre parter, i enlighet med standardmekanismer som tillåter formella samrådsmöten med sociala partners. Dock, hade sociala partners önskat mer aktiv inblandning då de anser att befintligt deltagande är lite väl formellt och att möjligheterna är begränsade vad gäller någon verklig påverkan på resultaten från deras sida. Därför, är det tänkbart ingen överraskning, att sociala partnerorganisationer anser att det som kännetecknar inblandningen i den europeiska planeringsterminen och hur kvalitativt deltagandet är, i allmänhet behöver förbättras. Den nämnda situationen bekräftades i 2018 års Eurofound rapport⁵⁰, där man kartlade hur sociala partners var inblandade i den europeiska planeringsterminen år 2017.

I Eurofound-studien anser man att på sätt och vis så inblandas sociala partners då man definierar eller tillämpar CSR:er och NRP:er (se tabell 1), där länderna uppvisar en viss skillnad. Hur ofta samrådsmötena sker ser man som regelbundet och förutsägbart i Estland, Lettland och Litauen, men inte lika mycket i Tjeckiska Republiken.

⁴⁵ Se <https://www.eurofound.europa.eu/country/estonia#actors-and-institutions>

⁴⁶ <https://www.eurofound.europa.eu/country/latvia#collective-bargaining>

⁴⁷ <https://www.eurofound.europa.eu/country/lithuania#collective-bargaining>

⁴⁸ <https://www.eurofound.europa.eu/country/lithuania#actors-and-institutions>

⁴⁹ Eurofound (2016), Role of the social partners in the European Semester, Publications Office of the European Union, Luxembourg. **Translation:** Rollen som sociala partners har i den europeiska planeringsterminen)

⁵⁰ Eurofound (2018), Involvement of the national social partners in the European Semester 2017: Social dialogue practices, Publications Office of the European Union, Luxembourg. **Translation:** Inblandning från nationella sociala partners i den europeiska planeringsterminen 2017: Praxis för social dialog,

Vad gäller frågan om hur mycket tid man avsätter och antalet möten för diskussioner av planeringsterminens process, uppvisar länderna betydande variation. I Lettland, hölls endast ett möte på ungefär en halvdag eller inte ens det. Med detta i åtanke, bör man notera att sociala partners i Lettland anser tiden som avsätts till att informera och samråda inte räcker. Kontrasterat till det, sågs en betydligt positivare situation i Tjeckiska Republiken, Estland och Litauen. Dessutom hänger ens åsikter rörande hur mycket tid man avsätter för samråd på hur viktiga NRP:er är i det nationella sammanhanget.

Tabell 1: Frekvens och avsatt tid för sociala partners att samråda och inblandas i NRP:er

Samrådsfrekvens		Avsatt tid för att informera och samråda (enligt social partner) och antal möten				Samrådsbalans	
Regelbundet och förutsägbart	Oregelbundet/ ad hoc	Tillräckligt med tid för information och samråd	Inte tillräcklig tid för I&C	Endast ett möte	Mer än ett möte	Balanserat	Obalanserat
EE, LT, LV	CZ	CZ, EE, LT	LV	LV	CZ, EE, LT	CZ, EE, LV, LT	

Källa: Eurofound (2016)

Hur sociala partners inom lokalt och regional styre är inblandade i den europeiska planeringsterminens process

På ett övergripande plan, är sociala partners inom LRG-sektorn mindre inblandade i den europeiska planeringsterminens process, då det anses att denna roll framförallt upptas av nationella fackförbundsorganisationer och nationella arbetsgivarorganisationer. Nedanstående sektioner ger en separat översikt kring hur sektoriella sociala partners inblandas i tre olika länder.

Tjeckiska Republiken

I Tjeckiska Republiken, känner sig socialpartners och särskilt på toppnivån ganska så nöjda med hur inblandade man är under den europeiska planeringsterminens process. Inblandningen för sociala partners skedde då man diskuterade 2016 års CSR:er genom Council of Economic and Social Agreement, och specifikt samband med rådets arbetsgrupper. Arbetsgivarorganisationer har rapporterat att man fick viss feedback ifrån sociala partners (skriftligen) ifrån regeringen rörande deras inskickade bidrag.

God inblandning I europeiska planeringsterminen från socialpartners på högsta nivån uppvisades även av de intervjuer som gjordes i samband med den regionala workshopen. Dock var lokala och regionala socialpartners inte lika inblandade, då dessa oftare presenteras av sina konfederationer (särskilt vad gäller fackförbunden). Om man istället pratar om dialogen som förs med regeringen, så blir socialpartners officiellt inbjudna och deltar vid rundabordsmöten två gånger årligen för utarbetande och diskussioner kring NRP:er och för att ge sina officiella kommentarer rörande utkastförslaget till detta dokument. Om vi övergår till dialogen man har med europakommissionen, så deltar socialpartners vid mötena som hålls under EC-uppdragen som vanligen sker i November årligen. År 2019, var den viktigaste utvecklingen att Bilaga D I den tjeckiska republikens landsrapport anammades där man hittar investeringsvägledning ifråga om finansieringen av sammanhållningspolitiken för 2021-2027. Därför, förbereder föreningen av lokalt och regionalt styre en tabell med konkreta investeringar (/investeringstyper) ifrån det lokala styrets synvinkel som rättar sig efter dessa rekommendationer och politiska målsättningar i den framtida sammanhållningspolitiken 2021+.

Vad gäller jämlikhetsfrågan könen emellan, finns det i landet en CSR som rör denna frågan (och den rör att man ska försöka få småbarnsmammor i sysselsättning, via till exempelvis göra barnavård till rimlig kostnad mer tillgänglig). Sysselsättningsgapet könen emellan låg på 15,2% vilket överskred EU-genomsnitt som var 12,1%

år 2017 (och landets siffror var lägre ifrån 18,8% år 2008). Könsgapet vad gäller deltidssysselsättning ligger under EU:s genomsnittssiffror (23%) på 8%. Lönegapet mellan könen över högre än EU-genomsnitt med sina 22% gentemot EU:s 16,2%. 'moderskapsstraffet' rörande sysselsättningsgraden är betydande och tjeckiska Republiken ligger under EU:s genomsnitt i fråga om hur tillgängligheten och åtkomligheten för barnavårdscentraler.

Estland

I Estland, samråder man med och engagerar i vanliga fall sociala partners i arbetsgrupper då man utarbetar olika förslag till rättsakter och utvecklingsplaner. Men, ifrån sociala partners sida är uppfattningen att detta är ett förformellt engagemang, eftersom dessa processer sker separat snarare än att återge en fullständig överblick av reformerna, och aktiviteterna är utspridda över de olika institutionerna. Faktum är att, sociala partners syn på saken är att de är osäkra på hurvida de har medverkat till aktiviteter med koppling till målsättningarna som NRP:erna har angett. De uppger att de har för små organisationer och begränsad förmåga att delta vid all anknuten utveckling. Det bästa enligt dem, vore om en lämplig plattform skapades som möjliggjorde att reformerna diskuterades och förhandlades, vilket även skulle leda till förståelse för nödvändiga förändringar och initiativ, och vilken påverkan sådana har på varandra.

För den regionala workshopen gjordes intervjuer som också visade på att LRG-sociala partners kontinuerligt diskuterar med regeringen genom processerna som sker nationellt. I nämnt sammanhang, blir planeringsterminens process (på ett eller annat sätt) diskuterad i olika arbetsgrupper och sammanhang, men man saknar ett separata möten där man tar upp frågan om hur lokala myndigheter är del av den europeiska planeringsterminen. På det formella planet, saknar Estlands lokala myndigheter inblandning och har inte direkt diskuterat den europeiska planeringsterminen med departementens ombud. Detta kontrasterar mot faktumet att sociala partners på toppnivå är välinvolverade i planeringsterminens process. Socialpartners på lokala och regional nivå har mer begränsad inblandning, då dessa brukar representeras av sina respektive konfederationer (särskilt på fackförbundssidorna).

För att övergå till frågan som rör jämlikheten mellan könen, finns det i Estland en CSR som rör frågan om att vidta åtgärder för att minska könsgapet, inklusive genom ökad lönetransparens). Sysselsättningsgapet könen mellan ligger under EU-genomsnittet som låg på 11,5% år 2017 och är 8% (en sänkning från 200 års 9%). Sysselsättningsgapet vad gäller deltidanställningar ligger under EU-genomsnittets 23% och är 7%. Lönegapet i lönefrågan överskrider EU:s genomsnitt som är 16,2% och uppgår till 25% (vilket är högst av alla EU-medlemsstater). 'moderskapsstraffet' i termer av sysselsättningsgrad är betydande där Estland är under EU:s genomsnitt ifråga om hur tillgängliga och åtkomliga barnavårdscentralerna är.

Lettland

I Lettland, krävs det av lagstiftningen att social partner inblandas vid utveckling och tillämpning av ekonomisk och socialpolitik och reformer, och även vid andra reformer av vikt. Vad gäller planeringsterminprocessen, bidrar dessa via det allmänna socialdialogorganet med tre parter och via spontana trepartsmöten. Att tiden för samråd fortfarande brister ser både sociala partners och nationella myndigheterna som problematiskt. I Lettland begränsas den direkta medverkan vid europeiska planeringsterminen till debatter kring nästan-färdiga NRP, vilket gör att man får för lite tid till att diskutera och interna kapacitetsproblem vilka i huvudsak är hindren till förbättring av medverkan.

Man har intervjuat för region-workshops vilket visat att sociala partners syn på hur de deltar vid den europeiska planeringsterminens process är att deltagandet har betydelse och är en bidragande faktor då man utvecklar de nationella reformprogrammen, diskuterar CSR:er och till hög grad tillämpningen av dessa. Man interagerar genom att förhandla direkt med regeringen och då kommer sociala partners direkt med åsikter rörande diskussionsämnet. Intervjuobjektet la också vikt vid de sociala partnerorganisationernas kapacitetsbrist, vilket för mindre länder innebär att ett begränsat antal organisationspersonal måste ta hand om många policyöversikter. Planeringstermin-anknutna interaktioner med europeiska kommissionen genomförs regelbundet, där man samråder med sociala partners inom ramen för de årliga EC-uppdragen till landet, event

som organiseras i syfte att lägga fram och diskutera landets resultat kopplade till planeringsterminen och andra kanaler (t ex studiebesök till Bryssel).

I frågan om könsjämnlikhet, saknar Lettland helt CSR:e rom detta. Sysselsättningsgapet vad gäller könen inom EU är genomsnittligt på 11,5% år 2017 och ligger på 6% (en nedgång från 19% år 2008). Samma siffror för deltidsanställda ligger inom EU i genomsnitt (av 23%) på 6%. Lönegapet könen emellan ligger ovanför EU-snittet på 16,2% på 17%. 'moderskapsstraffet' ifråga om sysselsättningsgrad är inte särskilt stor och Lettland ligger över EU-genomsnittet rörande hur tillgängliga och åtkomliga barnavårdscentraler är.

Litauen

I Litauen, rapporterar man inblandningen från sociala partners som en ganska formell sådan. Eftersom varje reform som innefattas i NRP (eller reformerna som tillämpar CSR:erna) diskuteras i förväg och blir godkända av sociala partners vid trepartsrådet, kan de få en indirekt påverkan de flertalet av de reformer som planeras av staten. Inget särskilt system eller informationsutbyte finns inom Litauen då man utarbetar NRP:er. Dock, bör man notera att NRP på sätt och vis reflekterar vilka positioner och perspektiv som sociala partners har, eftersom stora reformer som har med den nya sociala modellen att göra, som debatterades livligt av sociala partners vid trepartsrådet (TCLR) under 2016 – 2017 införlivades. Det var bara staten som tog fram utkast för och godkände Litauens NRP för år 2017, efter att man hade ändrat hur NRP-utkastet skulle göras år 2016. Efter att institutionen hade gått igenom denna förändring, saknade sociala partners nu direkt information och/eller samråd då NRP:erna togs fram, även om de faktiskt medverkar vid varje process (på ett indirekt sätt) genom diskussionerna som sker vid trepartsrådet.

De intervjuer som hölls vid regional workshops påvisade även de att sociala partners inblandning i planeringsterminens processer sker mer indirekt då man pågående diskuterar reformer vilka även tacks av ramverket för planeringsterminen. I sammanhanget, är den nationella lagstiftningens ramverk till hjälp då det gör gällande att kommunerna och sammanslutningen av lokala myndigheter behöver involveras vid varje process/reform som har anknytning till lokalnivån. I sammanhanget så skickar exempelvis Association of Local Authorities in Lithuania in sina åsikter och kommentarer på varje utkast till sådana juridiska handlingar som rör vilka ansvarsområden och funktioner som kommunen har. Man anordningar regelbunden interaktion rörande planeringsterminen, där man samråder med sociala partners inom ramverket för de årliga EC-uppdragen som görs till landet, evenemang som arrangeras för att lägga fram och ha diskussioner kring landets resultat kopplade till den europeiska planeringsterminen samt andra kanaler (t ex studiebesök till Bryssel).

I frågan könen emellan, saknar Litauen helt några CSR:er som vidrör ämnet. Sysselsättningsgapet könen emellan ligger under EU-genomsnittet som år 2017 låg på 11,5% på 3%, och med detta ligger man bäst till av EU-medlemsländerna (ned från 2008 års 7%). Lönegapet könen emellan ligger under EU-genomsnittet som är 16,2% på 14%. 'Moderskapsstraffet' ifråga om graden av sysselsättning är obetydlig och med detta är Litauen över EU-genomsnittet ifråga om hur tillgängliga och åtkomliga barnavårdscentralerna är.

Hur lokala och regionala myndigheter inblandas i den europeiska planeringsterminens process

Myndigheter på lokala och regional nivå har intresse av den europeiska planeringsterminens process. Regionskommittén (COR) införde en uppförandekod som rör hur lokala och regionala myndigheter involveras i den europeiska planeringsterminens process på nationell nivå i Maj 2017.⁵¹ Sett emot denna bakgrund, har CoR genomfört utvärderingar rörande hur LRG har varit involverats i den europeiska planeringsterminens process nationellt⁵². Viktigt att notera är att rapporten grundar sig på hur den nämnda rollen beskrivs av NRP:erna snarare än att man har skickat en enkät till LRG-representanter rörande hur de ser på hur bra

⁵¹ Finns på varje officiellt EU-språk, https://portal.cor.europa.eu/europe2020/news/Pages/code_of_conduct_econ.aspx

⁵² Hittas på <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/NRP2018/NRP2018.pdf> Metodiken söker utvärdera hur diverse element som finns i uppförandekoden närvarar på nationell nivå, till exempel, om NRP:erna reflekterar territoriernas skillnader och utmaningar och hur diverse politiska åtgärder påverkar på territoriell nivå; hur LRG medverkar vid utarbetandet, tillämpningen och utvärderingen av NRP:er; institutionell kapacitet hos LRG och partnerskap samt styrningsmodeller som har flera nivåer.

inbaldningen är eller dess kännetecken. Vad gäller hur LRG involveras i Tjeckiska Republiken, Estland, Lettland och Litauen, har rapporterna uttrönat följande:

- I viss utsträckning finns LRG:er inblandade i NRP:ers utveckling i Litauen och Lettland, och mer ingående beskrivningar ges i NRP:erna. I Litauen, hänvisar NRP:erna till denna LRG-roll i svepande och termer och inte särskilt mycket. Genetomot detta, hänvisas det i Lettland direkt till LRG-rollen i NRP. Men, i Tjeckiska Republiken och Estland saknas helt några hänvisningar till att LRG:er på något sätt skulle medverka vid utarbetandet.
- Den Tjeckiska Republikens, Estlands och Lettlands NRP:er (men inte Litauens) hänvisar till LRG:s roll då NRP:er tillämpas, men det finns stora skillnader länderna emellan ifråga om vilka roller man anser att LRG har: :
  - CZ: Social inkludering, bostadsbyggande, klimatåtgärder, energieffektivitet, transport;
  - EE: Utbildning (motverka avhopp – “Youth Guarantee support system”, “Youth Prop Up” programme), sysselsättning, Administration, sjukvård, social inkludering (människor med särskilda behov, socialtjänsten), barnavård, transport & transportinfrastruktur, rumslig planering/regional utveckling, energieffektivitet, miljön, reform av offentlig sektor;
  - LV: Utbildning (utöka antalet utförare rörande arbetsbaserat lärande), administration, finanspolitik, SME/företagsstöd, transport & transportinfrastruktur.

Bilagan till NRP:erna visar upp diverse exempel på relevanta praxis då NRP-prioriteringar tillämpas, vilket betonar att LRG finns inblandade till viss grad genom hela europeiska planeringsterminens process.

Slutsatser och områden som kan diskuteras och förbättras

Generellt sett, varierar medverkan hos sociala partners i den europeiska planeringsterminen utifrån länderna som finns med i den regionala workshopen. Och generellt sätt, kvarstår frågetecknen rörande vilken inverkan sociala partners har på slutgiltiga beslut. Viktigt vore ytterligare fastställa på vilket sätt och hur man i framtiden kan förhöja denna påverkan. På senare år har intresset ökat för mer direkt medverkan och ansträngningar har gjorts för att vid europeiska planeringsterminen engagera sig i mer aktiv dialog med den europeiska planeringsterminens tjänstemän och sociala partners på högsta nivå.

Större medverkan anses kräva mycket extra tid och kunskap såväl som förändringar av fastställda förfaranden. Utveckling av byggande av kapacitet skulle vara ett viktigt bidrag i detta område, ihop med en mer strukturerad och öppen approach från de nationella regeringarna vad gäller att engagera LRG sociala partners och LRG:er i den europeiska planeringsterminens process. Utrymme finns för utveckling av mer strukturerade och operativa åtgärder för att öka medverkan från LRG sociala partners. I allmänhet, önskar sociala partners mer aktiv medverkan och ökad möjlighet att påverka planeringsterminens resultat. Dessutom kunde man se till att mer information rörande planeringsterminen når ut till intressenter på lokal och regional nivå, som borde få reda på mer rörande den europeiska planeringsterminens process. Mer kan publiceras rörande den och den kan diskuteras mer aktivt på nationell nivå. Därför, finns utrymme att förbättra och finjustera mekanismerna och förfarandena som rör medverkan.

Generellt sett, har nyliga CSR:er varit mycket relevanta för LRG-sektorn. På samma gång, finns ett antal kritiska frågor (t ex ytterligare åtgärder för att adressera skillnader regioner emellan) som sociala partners ser som viktiga att ta med i diskussioner som rör den europeiska planeringsterminen.

Referenser

- Alcidi, Cinzia and Gros, Daniel (2017) How to strengthen the European Semester? CEPS Research Report No. 2017/15, December 2017. <http://aei.pitt.edu/92802/> (Alcidi, Cinzia and Gros, Daniel (2017) **Translation:** Hur stärker man den europeiska planeringsterminen? CEPS Forskningsrapport nr. 2017/15, December 2017.
- Bekker, S. (2015) European Socioeconomic Governance in Action: Coordinating Social Policies in the third European Semester, OSE Research Paper No. 19, Brussels: European Social Observatory. **Translation:** Europeiska socioekonomisk styrning i praktiken: Samordna socialpolitik i den tredje europeiska planeringsterminen
- Council of Europe, Chamber of Local Authorities, Adequate financial resources for local authorities, CPL (27)FINAL, October 2014 <https://rm.coe.int/1680718ef4> **Translation:** Europarådet, Chamber of Local Authorities, adekvata finansiella resurser för lokala myndigheter
- Council of European Municipalities and Regions, Study on Consultation procedures within European States, 2007 http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/procedure_consultation_en.pdf **Translation:** Rådet för kommuner och regioner i Europa, Studie av samrådsförfaranden inom europeiska stater, 2007 http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/procedure_consultation_en.pdf
- Council of European Municipalities and Regions, Local and Regional Government in Europe: Structures and Competences, 2016 http://www.ccre.org/docs/Local_and_Regional_Government_in_Europe.EN.pdf **Translation:** Rådet för kommuner och regioner i Europa, lokalt och regional styre i Europa: Strukturer och kompetenser, 2016
- Country specific National Reform Programmes 2017 (contain sections on stakeholder involvement / institutional aspects): https://ec.europa.eu/info/2017-european-semester-national-reform-programmes-and-stability-convergence-programmes_en#austria **Translation:** Landsspecifika nationella reformprogram 2017 (innehåller avsnitt som rör aspekter som rör intressenters inblandning / institutioner):
- Deroose, S. and Griesse, J. (2014) 'Implementing economic reforms—are EU Member States responding to European Semester recommendations?' ECFIN Economic Brief, Issue 37, October. **Translation:** 'Tillämpning av ekonomiska reformer—svarar EU:s medlemsstater på rekommendationer från den europeiska planeringsterminen?'
- Darvas and Leandro (2015) The limitations of policy coordination in the Euro area under the European Semester, http://bruegel.org/wp-content/uploads/2015/11/pc_2015_194.pdf **Translation:** Begränsningar av euro-zonens politiska samordning under den europeiska planeringsterminen

Darvas, Zsolt and Erkki Vihriälä (2013) 'Does the European Semester deliver the right policy advice?' Policy Contribution 2013/12, Bruegel **Translation:** 'Ger den europeiska planeringsterminen rätt råd rörande policy?'

De la Porte, C. and Heins, E. (2015) 'A new era of European Integration? Governance of labour market and social policy since the sovereign debt crisis', Comparative European Politics 13(1): 8–28. doi: 10.1057/cep.2014.39 **Translation:** 'En ny era för europeisk integration? Styrning av arbetsmarknader och socialpolitik sedan statusskuldkrisen'

Employment Committee (EMCO) (2014) Social Partner Cooperation with EMCO: Working Methods, Brussels. **Translation:** Sysselsättningskommittén (EMCO) (2014) Sociala partners i samarbete med EMCO: Arbetsmetoder, Bryssel

Employment Committee (EMCO) (2016) Review of the social partner involvement in the European semester process. **Translation:** Sysselsättningskommittén (EMCO) (2016) Granskning av sociala partners inblandning i den europeiska planeringsterminens process.

Eurofound (2016), Role of the European social partners in the European Semester, Dublin

European Commission, Guidance on the content and format of the National Reform Programmes, Secretariat-General, 2013 <https://www.welfare.ie/en/downloads/IE%20NRP%20guidance%20doc.pdf> **Translation:** Europakommissionen, vägledning rörande de nationella reformprogrammets innehåll och format, generalsekretariatet, 2013

European Commission, Self-rule Index for Local Authorities, DG Regio, 2015 http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/studies/2015/self-rule-index-for-local-authorities-release-1-0 **Translation:** Europakommissionen, index för självstyrelse för lokala myndigheter, DG Regio, 2015

European Commission (2013), Strengthening the social dimension of Economic and Monetary Union, COM(2013) 690 **Translation:** Europakommissionen (2013), Stärka den ekonomiska och monetära unionens sociala dimension, COM(2013) 690

European Committee of the Regions (2017), Improving the European Semester by involving local and regional authorities: Overview of good practices, Brussels **Translation:** Europeiska regionskommittén (2017), Förbättra den europeiska planeringsterminen genom att involvera lokala och regionala myndigheter: Översikt av god praxis, Bryssels)

European Committee of the Regions (2017), The Involvement of the local and regional authorities in the European Semester: analysis of the 2017 National Reform Programmes (Europeiska regionskommittén (2017), hur lokala och regionala myndigheter är inblandade i den europeiska planeringsterminen: analys av 2017 års nationella reformprogram)

European Committee of the Regions (2017), Territorial analysis of the Country Specific Recommendations (Europeiska regionskommittén (2017), Territoriell analys av de landsspecifika rekommendationerna)

European Parliament (2012) An Assessment of the European Semester (2012) http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/PE_475_121_An_Assessment_of_the_European_Semester_UPD_ATE_PUBLISH_.pdf

European Semester Alliance, <https://semesteralliance.net/>

ETUC, BusinessEurope, CEEP, UEAPME (2013), Social partner involvement in European Economic Governance, Declaration of the European social partners, Brussels

European Trade Union Confederation (ETUC) (2015) 'Trade Union Involvement in the Economic Semester at European and national level', Brussels, ETUC. **Translation:** Handelsunionens inblandning i den europeiska planeringsterminen på europeisk och nationell nivå'

ETUI (2016, 2017) The country-specific recommendations (CSRs) in the social field. An overview and comparison Update including the CSRs 2017-2018, ETUI (2016, 2017) **Translation:** Landsspecifika rekommendationer (CSR:er) inom det sociala området, en översikt och jämförelse Uppdatering som innefattar CSR:erna år 2017-2018,

<http://www.etui.org/Publications2/Background-analysis/The-country-specific-recommendations-CSRs-in-the-social-field.-An-overview-and-comparison.-Update-including-the-CSRs-2017-2018>

European Social Network, the European Semester Reference Group <http://www.esn-eu.org/news/694/index.html> **Translation:** europeiska nätverket för socialpolitik, europeiska planeringsterminens referensgrupp

Daniel Gros and Cinzia Alcidi, CEPS Special Report, Economic Policy Coordination in the Euro Area under the European Semester No. 123/December 2015, https://www.ceps.eu/system/files/SR%20No%20123%20Economic%20Policy%20Coordination%20under%20European%20Semester_0.pdf **Translation:** Samordning av ekonomisk politik inom euro-zonen under den europeiska planeringsterminen nr. 123/December 2015,

Hallerberg, M., Marzinotto, M.B. and Wolff, G.B. (2018) 'Explaining the evolving role of national parliaments under the European Semester', Journal of European Public Policy, 2018, Issue 2 **Translation:** 'Förklara hur rollen utvecklas för de nationella parlamentets under den europeiska planeringsterminen'

Hayward, W., Lara Montero, A., Merchán Paúles, L. (2018), Bringing together Europe with local communities: social services priorities for the European Semester 2018, The European Social Network, Brighton, 2017 **Translation:** "Föra Europa samman med lokalsamhällena: socialtjänstens prioriteringar för 2018 års europeiska planeringstermin

Maricut and Puetter (2018) Deciding on the European Semester: the European Council, the Council and the enduring asymmetry between economic and social policy issues, Journal of European Public Policy,

2018, Issue 2 **Translation:** Beslut rörande den europeiska planeringsterminen: Europarådet, rådet och den bestående assymetrin mellan ekonomiska och socialpolitiska frågor

Peña-Casas R.; Sabato S.; Lisi V. and Agostini C. (2015) 'The European Semester and Modernisation of Public Administration', OSE Paper Series, Briefing Paper No.12, Brussels, European Social Observatory. **Translation:** Europeisk planeringstermin och moderniseringen av allmän administration',

Sabato, S. and Vanhercke, B. with Spasova, S. (2017), 'Listened to, but not heard? Social partners' multilevel involvement in the European Semester', OSE Paper Series, Research Paper No. 35, Brussels, European Social Observatory, March, 46 p. **Translation:** 'Lyssnad på, men inte hörd? Sociala partners inblandning på flera nivåer i den europeiska planeringsterminen'

Sabato S. and Vanhercke B. (2014) 'About the Baby and the Bath Water: Assessing the European Platform Against Poverty', Working Paper 2014. 09, Brussels, European Trade Union Institute. **Translation:** 'Om babyn och badvattnet: Utvärdera den europeiska plattformen mot fattigdom'

Vanhercke B. and Zeitlin J. with Zwinkels A. (2015) 'Further Socializing the European Semester: Moving Forward for a 'Social Triple A?''', Report prepared for the Luxembourg Presidency of the Council of the European Union, Brussels, European Social Observatory. **Translation:** 'Ytterligare socialisering av den europeiska planeringsterminen: Framåtrörelse för en 'Social trippel A-klassning?''', rapport utarbetad på uppdrag av Luxemburgs ordförandeskap för europeiska unionens råd.

Verdun & Zeitlin (2018) the European Semester as a new architecture of EU socioeconomic governance in theory and practice, Journal of European Public Policy Vol. 25, Issue. 2,2018 (Verdun & Zeitlin (2018) **Translation:** den europeiska planeringsterminen som en ny arkitektur för socioekonomisk styrning inom EU i teorin och praktiken,

Zeitlin J. and Vanhercke B. (2014) 'Socializing the European Semester? Economic governance and social policy coordination in Europe 2020', Stockholm, Swedish Institute for European Policy Studies **Translation:** 'Socialisera den europeiska planeringsterminen? Samordning av ekonomisk styrning och socialpolitik i Europa-strategin för 2020'

Det gemensamma CEMR-ESPU projektet "Lokalisera den europeiska planeringsterminen" ser på nya sätt att fastställa eller stärka befintliga kanaler som möjliggör att sociala partners involveras i den europeiska planeringsterminens årliga mechanism, . at new ways to establish or reinforce existing channels that allow the involvement of social partners in the yearly mechanism of the European Semester.

Det övergripande målet för detta projekt är en förstärkt roll hos europeiska och nationella sociala partners till lokalt och regional styre vid beslutsfattandet inom den europeiska planeringsterminen och att öka deras inblandning I diskussioner som rör planeringsterminens olika resultat – årlig tillväxtundersökning, landsrapporter, nationella reformprogram, och landssspecifika rekommendationer – mer homogent över medlemsländerna, medan man beaktar nationell praxis och inslag. overall goal of this project is to strengthen the role of European and national social partners of local and regional governments in the decision-making process of the European Semester and to increase their involvement in the discussion concerning different outcomes of the Semester – Annual Growth Survey, Country Reports, National Reform Programmes, and Country Specific Recommendations – more homogenous across Member States, while respecting national practices and features.

Detta projekt får finansiellt stöd från europakommissionen, DG Employment, Social Affairs & Inclusion, call for proposals VP/2017/001.

www.ccre.org / www.epsu.org

Leonardo Ebner

Policytjänsteman –
Employment and public services

square de Meeûs 1, 1000 Brussels

+ 32 2 213 86 96

leonardo.ebner@ccre-cemr.org

www.ccre.org

